

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет
Центр професійної та післядипломної освіти
Кафедра управління імені Олега Балацького

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

_____ Ігор РЕКУНЕНКО

_____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістр

зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування
освітньо-професійної програми «Державна служба»
на тему: **«Роль державного регулювання в системі обслуговування
платників податків»**

Здобувачки групи ДС.мз-31

Добринь Юлії Віталіївни

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень.
Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на
відповідне джерело.

_____ Юлія ДОБРИНЬ

Керівник асистент, к. е. н, доцент Вікторія СУЛИМ _____

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Центр професійної та післядипломної освіти
Кафедра управління імені Олега Балацького

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
Ігор РЕКУНЕНКО

_____ 20 ____ р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

на здобуття освітнього ступеня магістр
зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»,
освітньо-професійної програми «Державна служба»

Здобувачки групи ДС.мз-31 Добринь Юлії Віталіївни

1. Тема роботи «Роль державного регулювання в системі обслуговування платників податків» затверджена наказом 1210-VI від «25» листопада 2024 р.
2. Термін подання здобувачем закінченої роботи
3. Мета кваліфікаційної роботи: визначення шляхів підвищення ефективності взаємодії органів влади з Державною податковою службою України в контексті вдосконалення системи обслуговування платників податків.
4. Об'єктом дослідження є система обслуговування платників податків Головного управління Державної податкової служби в Сумській області.
5. Предметом дослідження є процеси й механізми державного регулювання, що впливають на якість та ефективність обслуговування платників податків, а також принципи, методи та інструменти податкового адміністрування ГУ ДПС в Сумській області.
6. Кваліфікаційна робота виконується на підставі законодавчо-нормативної бази України, підзаконних актів України, монографій, науково-практичних публікацій вітчизняних та зарубіжних авторів, відкритих інтернет-ресурсів.

7. Орієнтовний план кваліфікаційної роботи, терміни подання розділів керівникові та зміст завдань для виконання поставленої мети.

№ пор.	Назва розділу	Термін подання
I	Дослідження теоретичних засад податкової політики України	
II	Аналіз ефективності діяльності Головного управління Державної податкової служби у Сумській області	
III	Напрями вдосконалення системи обслуговування платників податків	

Зміст завдань для виконання поставленої мети кваліфікаційної роботи:

У розділі 1 студент повинен: дослідити теоретичні засади податкової політики України, а також проаналізувати особливості реформування податкової системи України.

У розділі 2 студент повинен: здійснити аналіз діяльності Головного управління Державної податкової служби у Сумській області та оцінити її ефективність.

У розділі 3 студент повинен: дослідити напрями взаємодії державної податкової системи України з правоохоронними органами та органами публічної адміністрації, а також визначити шляхи удосконалення системи обслуговування платників податків.

8. Консультації щодо виконання роботи:

Розділ	Прізвище, ініціали та посада керівника/консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
1			
2			
3			

9. Дата видачі завдання

Керівник кваліфікаційної роботи асистент кафедри управління імені Олега Балацького., к.е.н., доцент Вікторія СУЛИМ

_____ (підпис)

Завдання до виконання одержала Юлія ДОБРИНЬ _____

_____ (підпис)

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота магістра викладена на 68 сторінках, містить вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел із 62 найменуваннями. Робота містить 12 рисунків.

Дане наукове дослідження аналізує роль державного регулювання у системі обслуговування платників податків, особливо в контексті сучасної економічної нестабільності, з акцентом на періоди воєнних та кризових явищ. Воно розглядає, як ефективність податкових органів сприяє фінансовій стабільності, виконанню соціальних зобов'язань держави та підтримці економічного розвитку. Дослідження базується на прикладі Головного управління Державної податкової служби у Сумській області, де вивчається вплив державного регулювання на стабільність бюджетних надходжень через електронні сервіси, антикорупційні заходи та прозорість взаємодії з платниками податків.

Мета кваліфікаційної роботи: визначення шляхів підвищення ефективності взаємодії органів влади з Державною податковою службою України в контексті вдосконалення системи обслуговування платників податків.

У дослідженні використано такі методи: аналіз нормативно-правової бази, порівняльний аналіз, системний підхід, статистичний аналіз, метод експертних оцінок, а також узагальнення та систематизацію для формулювання висновків та рекомендацій. Особлива увага зосереджена на адаптації національної податкової системи до європейських стандартів.

Наукова новизна дослідження полягає в аналізі сучасних механізмів державного регулювання, що впливають на якість обслуговування платників податків у умовах нестабільності. Зокрема, оцінено вплив інноваційних підходів на прикладі ГУ ДПС у Сумській області, включаючи впровадження електронних сервісів, інформаційної безпеки та антикорупційних заходів.

Практичне значення дослідження включає формування рекомендацій для оптимізації податкового адміністрування на регіональному рівні, вдосконалення

нормативно-правової бази та впровадження автоматизації процесів. Результати можуть бути використані для розробки стратегій, що забезпечують збільшення прозорості та ефективності податкових систем та підвищення довіри громадян.

За результатами дослідження було опубліковано тези:

Добринь Ю. В. Сучасний стан системи обслуговування платників податків. Управлінські парадигми сталого розвитку та інклюзивного економічного зростання: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Управлінські парадигми сталого розвитку та інклюзивного економічного зростання» / за заг. ред.: І. І. Рекуненко, В. В. Сулим. Суми : Сумський державний університет, 2024. С. 281 – 283.

Ключові слова: платники податків, реформування податкової системи, публічне управління, податкова система України, податкова політика.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ I ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ЗАСАД ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ	11
1.1 Теоретичні засади податкової політики в Україні: принципи, рівні та моделі	11
1.2 Реформування податкової системи України.....	17
РОЗДІЛ II АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ГОЛОВНОГО УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ У СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ	26
2.1 Особливості діяльності Головного управління ДПС у Сумській області..	26
2.2 Аналіз виконання плану роботи Головного управління ДПС у Сумській області на перше півріччя 2024 року	30
РОЗДІЛ III НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОБСЛУГОВУВАННЯ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ	46
3.1 Напрями взаємодії державної податкової системи України з правоохоронними органами та органами публічної адміністрації	46
3.2 Шляхи покращення взаємодії органів влади з Державною податковою службою України задля покращення системи обслуговування платників податків	52
ВИСНОВКИ.....	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	63

ВСТУП

Актуальність дослідження. Роль державного регулювання в системі обслуговування платників податків набуває особливого значення в умовах сучасної економічної нестабільності, зокрема під час війни та пов'язаних з нею кризових явищ. Зростаючий рівень інфляції, зменшення інвестиційної активності та зниження ділової активності ускладнюють забезпечення стабільного бюджетного фінансування. У таких умовах ефективна робота податкових органів стає вирішальною для підтримки фінансової стабільності держави, що є основою для виконання державних зобов'язань перед населенням, зокрема у сфері соціальних виплат, медичних послуг та оборони. Важливою є не лише якість податкового адміністрування, а й чітке дотримання податкового законодавства, що безпосередньо впливає на довіру громадян до системи державного управління.

На прикладі діяльності Головного управління Державної податкової служби (ГУ ДПС) у Сумській області можна чітко побачити, як державне регулювання здатне забезпечувати стабільність надходжень до бюджету навіть в умовах обмежених ресурсів та підвищених ризиків. Однією з ключових функцій ГУ ДПС є розвиток електронних сервісів, що сприяють зручності обслуговування та спрощують процеси подання звітності для платників податків. Це має особливу значущість в умовах цифровізації суспільства та зростаючого попиту на швидкі й ефективні послуги. Важливою є й антикорупційна складова діяльності ГУ ДПС, яка дозволяє знизити тиск на бізнес, сприяти створенню прозорих правил і зміцненню партнерських відносин між податковими органами та платниками податків.

Водночас, актуальність теми підсилюється і євроінтеграційним курсом України, який вимагає поступової адаптації національної податкової системи до європейських стандартів, зокрема в частині прозорості, справедливості та ефективності адміністрування податків. Це створює нові виклики перед Державною податковою службою, що стосуються не лише приведення

законодавчої бази у відповідність з вимогами ЄС, а й впровадження сучасних підходів у взаємодії з платниками податків та захисту інформаційної безпеки. У сучасних умовах саме державне регулювання є рушієм для впровадження цих змін та забезпечення умов для стабільного економічного розвитку країни.

Таким чином, роль державного регулювання у системі обслуговування платників податків не обмежується суто функцією збору податків. Вона охоплює такі важливі аспекти, як розвиток інноваційних інструментів для адміністрування, впровадження електронних сервісів, антикорупційні заходи, а також координацію дій з іншими державними структурами. Це дослідження актуальне не лише з погляду забезпечення короткострокової фінансової стабільності, але й у контексті довгострокових зобов'язань держави щодо підтримки бізнесу, економічного розвитку та створення сприятливих умов для платників податків.

Об'єкт дослідження - система обслуговування платників податків Головного управління Державної податкової служби в Сумській області.

Предмет дослідження - процеси й механізми державного регулювання, що впливають на якість та ефективність обслуговування платників податків, а також принципи, методи та інструменти податкового адміністрування ГУ ДПС в Сумській області.

Метою дослідження є визначення шляхів підвищення ефективності взаємодії органів влади з Державною податковою службою України в контексті вдосконалення системи обслуговування платників податків.

Відповідно до мети постають такі завдання дослідження:

1. охарактеризувати теоретичні засади податкової політики в Україні: принципи, рівні та моделі;
2. дослідити особливості реформування податкової системи України;
3. провести аналіз діяльності Головного управління ДПС у Сумській області;
4. проаналізувати виконання плану роботи Головного управління ДПС у Сумській області на перше півріччя 2024 року;

5. охарактеризувати взаємодію державної податкової системи України з правоохоронними органами та органами публічної адміністрації;

6. розробити шляхи покращення взаємодії органів влади з Державною податковою службою України задля покращення системи обслуговування платників податків.

Методи дослідження. Аналіз законодавства виявив ключові аспекти державного регулювання в обслуговуванні платників податків. Порівняльний аналіз показав ефективність механізмів податкового адміністрування в Сумській області та їхні особливості порівняно з іншими регіонами. Системний підхід і статистичний аналіз допомогли оцінити взаємодію елементів податкового адміністрування та ефективність податкової системи регіону. Експертні оцінки і методи узагальнення використовувалися для визначення шляхів удосконалення роботи податкових органів та формулювання науково обґрунтованих рекомендацій.

Новизна дослідження полягає у виявленні сучасних механізмів державного регулювання, які впливають на якість обслуговування платників податків в умовах воєнного стану та економічної нестабільності. На прикладі діяльності Головного управління Державної податкової служби (ГУ ДПС) у Сумській області проведено оцінку впливу інноваційних підходів до податкового адміністрування, таких як електронні сервіси, посилення інформаційної безпеки, та антикорупційних заходів, що дозволяє розкрити нові можливості для підвищення ефективності роботи податкових органів у сучасних умовах.

Практичне значення дослідження в галузі публічного управління та адміністрування полягає у формуванні рекомендацій для державних органів щодо оптимізації податкового адміністрування на регіональному рівні. Висновки дослідження спрямовані на вдосконалення нормативно-правової бази та практичних підходів до організації обслуговування платників податків, зокрема шляхом впровадження електронного урядування, автоматизації процесів та посилення взаємодії з правоохоронними органами.

За результатами дослідження було опубліковано тези:

Добринь Ю. В. Сучасний стан системи обслуговування платників податків. Управлінські парадигми сталого розвитку та інклюзивного економічного зростання: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Управлінські парадигми сталого розвитку та інклюзивного економічного зростання» / за заг. ред.: І. І. Рекуненко, В. В. Сулим. Суми : Сумський державний університет, 2024. С. 281 – 283.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел (62 найменування). Робота містить 12 рисунків, розроблених автором. Загальний обсяг роботи становить 68 аркушів.

РОЗДІЛ 1 ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ЗАСАД ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

1.1 Теоретичні засади податкової політики в Україні: принципи, рівні та моделі

Державна податкова політика інтегрована з податковими стратегіями підприємств і впливає на ефективність національної системи, сприяючи фінансовій стабільності, економічному зростанню, справедливості та зниженню витрат. Її основні цілі — ефективне адміністрування податків, справедливе розподілення податкового тягаря, підтримка підприємництва та боротьба з корупцією. На рівні підприємств податкова політика зосереджена на зменшенні податкових витрат та підвищенні економічної активності. Обидві політики взаємопов'язані і впливають одна на одну, формуючи загальнодержавну стратегію. Відповідно до досліджень і рекомендацій українських фахівців, важливо застосувати макроекономічний підхід для забезпечення балансу між податковими надходженнями і фінансовою стабільністю, сприяючи інвестиціям та соціальному захисту (Архірейська, Панасейко, & Панасейко, 2023; Десятнюк, & Марченко, 2022;).

За тлумаченням Короткової О. В., мікроекономічний підхід вивчає вплив податків на поведінку окремих економічних агентів, аналізуючи наслідки для різних населення та галузей, що може покращити податкові стратегії. Наприклад, зниження податку на заробітну плату стимулює споживчий попит, тоді як вищі податки на великі доходи можуть зменшувати соціальну нерівність (Ковалів, Єсімов, Проць, 2021).

Соколовська А. висвітлює стратегічний підхід, який орієнтований на довготривале планування і стійкість податкової системи. Він передбачає розробку стратегій, що варіюються від стимулювання інвестицій до скорочення державних витрат (Хандога, 2024).

Іванов Ю. Б., Тищенко В. Ф., та Найдено О. Є. розглядають фінансовий підхід, який прагне оптимізувати використання державних коштів, збільшуючи

доходи через підвищення податкових ставок, розширення бази та боротьбу з ухиленнями (Вавриньчук, 2022).

Петик Л. О., Себестянович І. С., та Нікітішин А. О. вивчають соціальний підхід до податкової політики, акцентуючи на потребах та проблемах громадян. Вони рекомендують запровадження спеціалізованих податків для підтримки соціально захищених категорій населення, таких як інваліди, безробітні, діти та пенсіонери (Мірошник, 2010; Назар, 2007). Огляд джерел дозволяє окреслити ключові принципи податкової політики (рис. 1.1).



Рисунок 1.1 - Принципи, на яких ґрунтується податкова політика (побудовано автором на основі джерела (Барабаш, 2022))

Податкова політика України має на меті забезпечити стабільність фінансових ресурсів та сприяти соціально-економічному розвитку країни. Отже, ключовим елементом цього дослідження є аналіз різних рівнів податкової політики України, розглянемо у рис. 1.2.

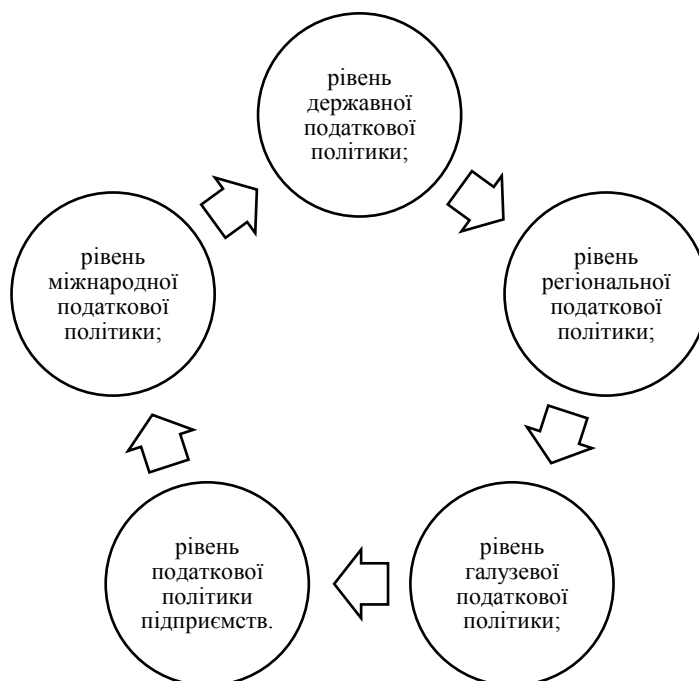


Рисунок 1.2 - Деталізація рівнів податкової політики України (побудовано автором на основі (Ярошенко, 2010))

Десятнюк О. М. та Марченко Л. І. вважають пріоритетами податкової політики скорочення тіньової економіки, розширення податкової бази та створення сприятливих умов для бізнесу. Ці заходи мають на меті покращення добробуту, інвестиційного клімату та цифровізації послуг державної податкової служби (Делас, & Грицаюк, 2018). Крисоватий А. І., Кошук Т. В., та Ватагович М. І. підкреслюють необхідність удосконалення податкових інструментів відповідно до Угоди про асоціацію з ЄС для підтримки інновацій виробників та інтеграції кращих практик з європейського досвіду (Короткова, 2013).

Національна податкова політика України, формульована державою, охоплює широкий спектр заходів, включно з регуляцією податкових ставок та стимулами для економічного розвитку, а також забезпеченням ефективності податкової системи. Ця політика впливає на міжнародні економічні відносини,

привабливість країни для інвесторів та податкову співпрацю з іншими державами (Дейкало, & Чубак, 2014).

Регіональна податкова політика України орієнтована на адміністративно-територіальні одиниці, як області та міста, та включає місцеві податки на нерухомість, землю чи транспорт для стимулювання економічного зростання та підвищення якості життя. Місцеві органи можуть також вводити збори за комунальні послуги та благоустрій (Mitu, 2016).

На галузевому рівні, податкова політика регульована законодавством і встановлює податкові умови для секторів економіки, з метою залучення інвестицій і стимулювання розвитку окремих галузей (Mitu, 2016).

В Україні функціонують декілька галузевих податкових систем, розглянемо у рис. 1.3.

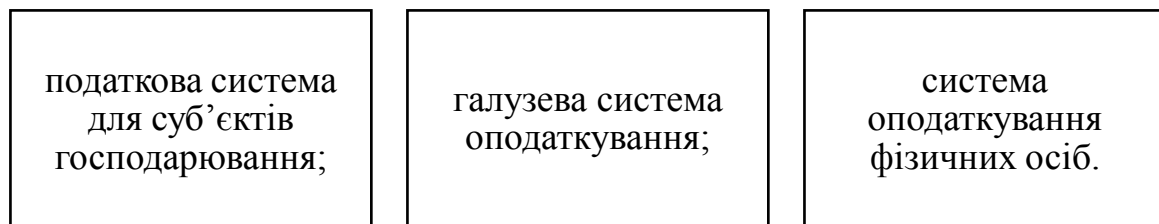


Рисунок 1.3 - Декілька рівнів галузевих податкових систем оподаткування України (побудовано автором на основі (Назар, 2007)

В Україні існують різні галузеві податкові системи з унікальними режимами оподаткування. Перша система стосується оподаткування юридичних осіб і включає податок на прибуток, податок на додану вартість та акцизні збори. Друга система орієнтована на специфіку окремих галузей, як-от сільське господарство та енергетика, з адаптованими податковими умовами для зниження податкового тягаря. Третя система відноситься до оподаткування фізичних осіб і включає податки на нерухомість та доходи фізичних осіб (Кос, 2019).

Податкова політика підприємств в Україні регулюється Податковим кодексом та іншими законами, визначаючи обов'язки громадян щодо сплати

податків, включаючи податки на доходи, нерухомість, спадщину, землю та інші обов'язкові платежі (Кос, 2019).

Автори вважають, що податкова політика підприємства повинна надавати можливість самостійно обирати систему оподаткування, планувати та організувати податкові нарахування, вносити зміни у облікову політику відповідно до законодавства, а також розробляти "Наказ про податкову політику підприємства" для ефективної діяльності та уникнення помилок. В. А. Дерій у своєму посібнику надає приклад такого наказу (Дейкало, & Чубак, 2014).

Міжнародна податкова політика охоплює правила, законодавство та міжнародні угоди, що регулюють оподаткування міжнародної торгівлі та інвестицій. Ця політика включає оподаткування доходів за кордоном, вирішення питань подвійного оподаткування та співпрацю між податковими органами країн. Угоди про уникнення подвійного оподаткування мають важливе значення, визначаючи права країн на оподаткування доходів та сплату податків, зменшуючи податкове навантаження на компанії та індивідів (Huzenko, 2008).

Подвійне економічне оподаткування відбувається, коли один і той же дохід обкладається податками у руках декількох одержувачів, що призводить до накладення декількох податків на одну податкову базу.

Останнім часом зросла увага до міжнародної податкової оптимізації, де компанії використовують різноманітні юридичні та фінансові інструменти для мінімізації своїх податкових зобов'язань, законно знижуючи податки в країнах, де вони отримують прибуток (Кос, 2019). Міжнародна податкова політика стає все важливішою для забезпечення справедливості в оподаткуванні та боротьби з податковими ухиленнями (Franzen, 2010).

Різнманітність податкових моделей і концепцій, аналізованих з різних джерел, вказує на їх застосування в залежності від економічних умов і цілей податкової стратегії. Моделі включають прогресивне оподаткування, що збільшує податкові ставки з ростом доходу для забезпечення соціальної справедливості; регресивне оподаткування з нижчими ставками для вищих доходів, що критикують за несправедливість; плоске оподаткування з

однаковими ставками для всіх, що спрощує адміністрування але ігнорує дохідні розриви; податкові пільги для стимулювання економічної активності і підтримки вразливих груп; податкові вільні зони для залучення інвестицій та сприяння економічному розвитку; та змішані системи, що комбінують різні підходи для адаптації до національних умов.

Ці податкові політики та інструменти, які мають різні особливості та призначення, впливають на економічну поведінку та фінансову стабільність на різних рівнях (Blaufus, Chirvi, Huber, 2022). Податкова система є ефективним інструментом для досягнення цілей таких як фіскальна стабільність, соціальна справедливість, економічне зростання та екологічна сталість. Вдосконалення податкової політики в Україні визначається як ключове завдання для забезпечення державних доходів, необхідних для підтримки економічного та соціального розвитку країни.

Ефективна податкова політика сприяє фінансовій стабільності і соціально-економічному прогресу. Автори сформулювали визначення "податкової політики підприємства", яка включає заходи для ефективного збору податків, підвищення економічної активності, зниження податкових витрат і підвищення конкурентоспроможності. Податкова політика базується на таких підходах, як макро- і мікроекономічний, стратегічний, соціальний та фінансовий, кожен з яких має свої переваги і недоліки і має бути адаптований до конкретної ситуації.

Уточнено, що ефективна податкова політика в Україні повинна враховувати всі рівні, від державного до особистого, і забезпечувати їх взаємодію. Такий інтегрований підхід може сприяти економічному зростанню і соціальному добробуту країни. Також встановлено зв'язки між різними типами і моделями податкової політики. Важливо підтримувати баланс між державними доходами та витратами та враховувати соціальні та економічні наслідки прийнятих рішень.

1.2 Реформування податкової системи України

Податкові системи є ключовими інструментами у державному управлінні економічними та соціальними процесами і часто потребують реформування. Успішне впровадження податкових ініціатив залежить від глибокого аналізу існуючих процесів, пошуку нових рішень і досягнення компромісів, як показує досвід розвинутих країн (Андрущенко, & Горлач, 1997). Податкова система, будучи основною складовою національної економіки, впливає на розподіл створеної вартості і фінансування суспільно значущих потреб (Варналій, 2011). Це не лише сприяє економічному зростанню, але й відіграє важливу соціальну роль, забезпечуючи справедливість та рівні можливості для всіх (Чумак, 2011).

Податкова система, як центральний елемент регулювання національної економіки, інтегрує численні аспекти податкової політики та законодавства. Держава використовує не тільки податки, а й інші інструменти, такі як митна політика, цінове регулювання та монетарна політика, для впливу на економіку (Гайдуцький, 2014).

Розвиток податкової системи України пройшов через низку неперервних трансформацій, які адаптувались до змін економічних реалій країни. Зміни у стратегіях та цілях податкової політики були необхідні для ефективних реформ (України, К., 2010). На зламі ХХ століття в Україні спостерігалось одночасне відкидання радянських тоталітарних методів та адаптація існуючих податкових механізмів до нових вимог, що плавно трансформувалися в сучасні методи податкового регулювання (Крисоватий, & Десятнюк, 2006).

В контексті євроінтеграції, особлива увага приділяється регулюванню відносин між державою та бізнесом, що визначає новий напрям розвитку податкової політики як інструменту модернізації системи (*Великий тлумачний словник сучасної української мови*). Дослідники вказують на ключові етапи реформування податкової системи України: заснування власної системи в 1991–1993 роках, адаптація до ринкової економіки в 1994–1999 роках, і подальше удосконалення системи з 2000 року в контексті перехідної економіки.

П.К. Бечко аналізував еволюцію та реформи податкової системи України, звертаючи увагу на характеристики кожного періоду. С.І. Юрій, А.І. Крисоватий та Т.В. Кошук виділили чотири основних етапи розвитку системи з 1991 року (Мінаєва, 2010).

У 2010 році нове українське керівництво мало амбіційну мету - досягнути статусу однієї з двадцяти найрозвиненіших країн світу за десять років, що вимагало глибоких економічних реформ, аналогічних до тих, що були проведені в Сінгапурі та Кореї. Податкова реформа визначалась як ключовий елемент цих змін (Нікітішин, 2020).

На сесії Європарламенту у 2010 році ЄС комісар Стефан Фюле наголосив на необхідності проведення реформ, важливих для України, і висловив готовність Єврокомісії допомагати в цьому процесі (Озерський, 2001).

Прийняття Податкового кодексу України у 2011 році стало важливою подією у податковій реформі, оскільки кодекс уніфікував існуючі законодавчі акти в один документ, що відображав сучасні вимоги і підходи до оподаткування (Петик, & Себестянович, 2021).

У Податковому кодексі України відбулася консолідація правових норм у єдиному законодавчому документі, що регулює податкові відносини, маркуючи важливий етап у формуванні податкової системи країни. Кодифікація стала значним кроком у напрямку вдосконалення системи. Проте, часті зміни до Кодексу вказують на нестабільність і невизначеність податкової стратегії, що ускладнює створення ефективної системи, яка відповідала б потребам всіх зацікавлених сторін. У кодексі окреслено прямі податки, акцизи, і митні збори. Сучасні зміни в Податковому кодексі не завжди отримують позитивну оцінку від бізнесу і громадян (Податковий кодекс України, 2011).

Легіслатори часто вносять зміни в податкове законодавство, щоб посилити податкову функцію, реагуючи на велику частку економіки в тіньовому секторі, що негативно впливає на державний бюджет. Втім, у таких змінах часто ігноруються стимулюючі податкові ефекти. Сучасна податкова система не спонукає платників до добровільної сплати податків або розвитку виробництва,

замість цього мотивуючи їх до мінімізації декларованих прибутків. Такий підхід підриває соціальну функцію податків, що є ключовою для забезпечення фінансування державних витрат на інфраструктуру та соціальні потреби (Крисоватий, Кошук, Ватагович, 2019).

Реформи податкової системи України мали на меті спростити структуру оподаткування, збільшити податкові надходження, забезпечити більш справедливе оподаткування, підвищити ефективність фіскальної системи, та обмежити можливості для податкових уникнень. Основні принципи податкової політики закріплені в Конституції України, зокрема статтями 67 та 92, які визначають, що систему оподаткування можуть встановлювати тільки закони України, а стаття 74 забороняє референдуми з податкових питань (Ковалишин, 2024).

Принцип загальності оподаткування, згідно з яким кожен зобов'язаний сплачувати податки у порядку, встановленому законом, відображено в Податковому кодексі України. Ця політика підтримується конституційними гарантіями та важливими міжнародними зобов'язаннями, такими як Міжнародний пакт про громадянські та політичні права, що підкреслює роль податків у захисті прав людини та розвитку держави (Ярема, & Ролько, 2018).

Податковий кодекс України, як розширення конституційних положень, забезпечує основу для захисту прав платників податків, сприяє розвитку економіки, промисловому потенціалу та залученню інвестицій, що є критично важливим для виконання Угоди про асоціацію з ЄС (Андрусенко, 2021). Загалом, податки відіграють ключову роль у фінансуванні державних потреб та сприянні суспільному добробуту, а також у перерозподілі доходів всередині країни (Євтушевська, Лагодієнко, & Іванченкова, 2022).

Як вказують українські вчені Тульчинський Р.В. та Змієнко М.О., реформа податкової системи повинна ґрунтуватися на декількох основних принципах, розглянемо у рис. 1.4.

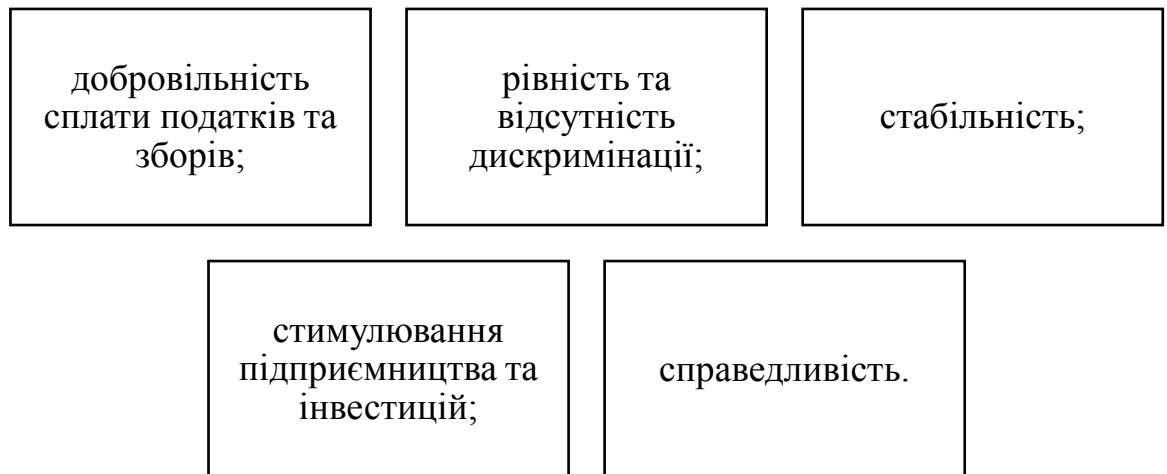


Рисунок 1.4 - Основні принципи реформування податкової системи України (сформовано автором на основі (Шевель, 2021))

Реформи податкової системи України були спрямовані на спрощення структури оподаткування, збільшення податкових надходжень, створення справедливих засад оподаткування, підвищення ефективності фіскальної системи, та мінімізацію можливостей для податкових уникнень. Згідно з Конституцією України, основні принципи податкового регулювання включають добровільність сплати, рівність та недискримінацію, стабільність, стимулювання економічної активності, та справедливість (Шевель, 2021).

Дослідники Лисяк Л.В., Гуменюк М.О., та Філімонова Д.А. вважають, що для відновлення економічної динаміки потрібно зосередитися на регулюючих і стимулюючих функціях податкової системи, що сприятиме покращенню інвестиційного клімату та збільшенню інноваційно-інвестиційної активності. Важливо забезпечити прозорість податкових платежів, формувати податкову культуру, та створити ефективну систему податкового контролю (Кричун, 2012).

Р. Я. Галамай підкреслює, що податкові реформи повинні відповідати критеріям соціально-орієнтованої економіки та включати комплексний підхід до створення податкового портфеля, наукового підходу до податкового потенціалу та розвитку відповідної правової бази для оподаткування.

Основні цілі податкової реформи включають створення нового інституційного контексту, що забезпечує рівність усіх платників податків перед законом, збільшення фіскальної ефективності через розширення податкової бази, посилення регулятивної функції системи, справедливий розподіл податкового навантаження, та демократизацію податкової служби через її реформування (Варналій, 2018).

Аналіз податкових реформ у розвинутих країнах показує, що вони зосереджуються на розвитку податкових інструментів для стимулювання інвестицій у виробничі та науково-технічні сектори, а також на розширенні споживчих податків, таких як податок на додану вартість, для ефективного поповнення бюджету (Мінаєва, 2010).

Податкова система України схожа на системи розвинутих європейських країн і розробляється з урахуванням стандартів європейського податкового законодавства і політики міжнародних організацій. Україна, підтримувана Польщею та іншими країнами, активно готується до вступу в ОЕСР.

Однак, на відміну від систем країн Європейського Співтовариства, податкова система України не використовується для підвищення конкурентоспроможності або стимулювання економічної активності. Вона відображає проблеми перехідної економіки із переважно фіскальним характером. Ринкові реформи супроводжувалися неодноразовими, але не завжди ефективними змінами в податковій системі, які часто не відповідали економічним реаліям, призводячи до неузгодженостей у Податковому кодексі та значних обсягів тіньової економіки (Стебляноко, & Дмитрій, 2021).

Прогрес у реформуванні податкової сфери вплинув на рейтинг перешкод для ведення бізнесу, зокрема адміністрування податків посіло друге місце, поступаючись ставкам оподаткування. Останніми роками податкове навантаження зменшилося, зокрема завдяки зниженню ставки Єдиного соціального внеску до 22%, відміні ЄСВ з зарплат, та введенню прозорих механізмів адміністрування ПДВ. Інновації також включають створення

електронного кабінету платника податків і скасування деяких бюрократичних вимог (Податковий кодекс України, 2011).

2020 рік та коронакриза спричинили дисбаланс у державних фінансах, що спонукало до створення великих бюджетних дефіцитів та квазібюджетного фінансування. При цьому, збір Єдиного соціального внеску у 2021 році значно зріс, що свідчить про певні позитиви в адмініструванні податків (Дерій, 2022).

Під час повномасштабного військового вторгнення Росії, було здійснено законодавчі зміни для зниження податкового навантаження під час війни, зокрема тимчасово скасовано пені та штрафи за податкові порушення, і введено заходи щодо відновлення економіки після конфлікту, включаючи податкову реформу "10-10-10", що передбачає зниження основних податкових ставок до 10% (Варналій, 2018).

Ці зміни відображають динамічну реакцію української влади на воєнні умови, намагаючись адаптувати податкову систему для максимізації підтримки населення та бізнесу у цей складний період.

Реформа податкової системи в Україні передбачає збереження Єдиного соціального внеску на рівні 22% від мінімальної зарплати лише для ФОПів, які працюють на системі єдиного податку. В рамках цієї реформи також планується відмінити більшість з 260 податкових пільг, що може принести близько 180 млрд грн до держбюджету, роблячи систему більш справедливою. Планується також збільшення ставок екологічного податку та ПДВ для фармацевтичної продукції та пального з 7% до 10% (Blaufus, Chirvi, 2022). Президентський офіс розглядає заходи для посилення відповідальності за порушення податкового законодавства, включаючи надання Державній податковій службі доступу до банківських рахунків платників податків.

У другому кварталі 2023 року, під час активних бойових дій, загальні витрати держави склали 0,8 трильйона гривень, що при збереженні таких темпів зажадає понад три трильйони гривень на рік, у той час як у 2021 році ця цифра становила 2,2 трильйони гривень. Для порівняння, це становить близько 300 тисяч гривень на рік на кожного працюючого українця. У перші шість

місяців війни було залучено близько 970 млрд гривень з різних джерел для покриття розриву між доходами та витратами, включаючи внутрішні позики та "друк" коштів Національним банком України (Дерій, 2022).

Велику частину зовнішньої фінансової підтримки Україні забезпечили міжнародні партнери у вигляді кредитів на суму понад 9 мільярдів доларів. Найбільші кредитори включають Європейський Союз, Європейський інвестиційний банк, Міжнародний валютний фонд, Світовий банк, а також уряди Канади, Японії, Великої Британії та Франції. Однак, кредитні кошти, що були обіцяні, виявилися меншими за щомісячний дефіцит українського бюджету, підкреслюючи складнощі фінансування в умовах війни (Варналій, 2018).

Голова Національного Банку України (НБУ) прогнозує, що до кінця 2022 року інфляція складе 31%, а девальвація — 34%. Він також вказав, що емісійне фінансування бюджету цього року не повинно перевищити 400 мільярдів гривень, а в майбутньому — не більше ніж 30 мільярдів гривень на місяць. Уряд повинен знайти альтернативні способи фінансування дефіциту або скоротити витрати (Лещенко, 2021).

До війни податкова система України, переважно запозичена від сусідніх країн, не була адаптована до місцевих умов і спричинила дисбаланси в економіці. Воєнний стан спонукав до переосмислення цих пріоритетів, з особливим наголосом на справедливості оподаткування і соціальну користь (Архирейська, Панасейко, & Панасейко, 2023).

Податки служать як регулятори економіки, визначаючи її ефективність та стабільність через встановлення різних ставок і видів податків. В умовах війни, коли бюджет зазнає значного дефіциту, кошти мобілізуються через внутрішні та зовнішні позики, а також гранти. Ці кошти використовуються не лише на оборону, а й на інші потреби.

Реформування податкової системи має на меті оптимізацію податкових ставок і збільшення бюджетних надходжень. Пріоритетами є антикорупційні заходи, детінізація економіки, стимулювання законного бізнесу, зниження

певних податків та збільшення інвестиційної привабливості. Важливим є співробітництво між бізнесом та урядом у розробці ключових аспектів реформи, що сприятиме позитивному впливу на державний бюджет і формуванню нової економічної політики країни.

Податкове право, яке є частиною фінансового права, встановлює основи оподаткування та механізми нарахування та стягнення податків і зборів відповідно до Податкового кодексу України та інших нормативних актів. Податки служать основою для держави та регуляції економіки, з розвитком та удосконаленням податкової системи через реформи, які спрямовані на підвищення ефективності і стабільності економічного розвитку.

Основна мета держави у проведенні податкових реформ — співпраця з громадськістю, бізнесом усіх рівнів, та міжнародними організаціями для створення послідовного та стабільного податкового законодавства.

Податкова політика є ключовим інструментом реформ, яка сприяє ефективності та справедливості оподаткування, покликана формувати зрозумілу та стабільну систему.

На сучасному етапі, особливо в умовах війни, реформування податкової системи є складним завданням, але податки продовжують функціонувати у звичному режимі. Зараз важливий досвід у сфері оподаткування та нещодавні дії уряду, які можуть стати цінним ресурсом для майбутніх реформ.

Реформи під час воєнного стану вимагають від уряду швидкої реакції для підтримки стабільності та сприяння економічному розвитку. Стаття також розглядає історичний розвиток податкової системи і роботу державних органів в умовах війни.

Майбутня податкова реформа повинна створити нове інституційне середовище для оподаткування, підвищити фіскальну ефективність, зміцнити регульовальний потенціал системи, та закріпити основи сталого податкового права.

З вище викладеного випливає, що процес реформування податкової системи України є безперервним з моменту здобуття незалежності і

продовжується дотепер, прямуючи до створення ефективної системи оподаткування. Вже зроблено значні кроки в напрямку зниження ставок ключових податків і спрощення процедур їх нарахування відповідно до Податкового кодексу України, що сприятиме підприємницькій діяльності та підвищенню зайнятості, а також зміцненню економічного та фінансового стану країни. Зміни в податковій сфері мають бути систематичними та ретельно продуманими. Таким чином, податкова система відіграє ключову роль у виконанні економічних і соціальних завдань.

РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ГОЛОВНОГО УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ У СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ

2.1 Особливості діяльності Головного управління ДПС у Сумській області

Головне управління Державної податкової служби в Сумській області (ГУ ДПС) діє як територіальний підрозділ Державної податкової служби України, виконуючи владні повноваження у регіоні та є правонаступником колишнього Головного управління ДПС в області (ЄДРПОУ 43144399). В умовах воєнного стану певні функції ГУ ДПС можуть бути тимчасово передані іншим органам за окремим розпорядженням.

У своїй діяльності ГУ ДПС керується нормативно-правовими актами на національному рівні, включно з Конституцією України, законами, указами Президента, рішеннями Верховної Ради, актами Кабінету Міністрів, наказами Міністерства фінансів, наказами ДПС, дорученнями керівництва ДПС та іншими законодавчими документами.

Основні завдання ГУ ДПС включають забезпечення виконання державної податкової політики, контроль за законністю надходжень до бюджетів, впровадження державної політики у сфері контролю за виробництвом і обігом алкогольних напоїв, тютюнових виробів, адміністрування соціальних внесків, забезпечення своєчасних валютних розрахунків, дотримання законодавства у проведенні розрахунків за товари та послуги, контроль за наявністю ліцензій на ліцензовані види діяльності (Чинчик, 2020).

Державні податкові інспекції (ДПІ) зосереджені на вдосконаленні взаємодії з платниками податків, наданні сервісних послуг, реєстрації та обліку платників податків і об'єктів оподаткування, а також формуванні та веденні державних реєстрів фізичних та юридичних осіб – платників податків, сприяючи прозорості податкових процесів.

Головне управління Державної податкової служби (ГУ ДПС) забезпечує дотримання податкового законодавства та законодавства про адміністрування

єдиного внеску, контролюючи законність бюджетних відшкодувань, зокрема з ПДВ, і реалізуючи податковий контроль за "витягнутою рукою" та за іноземними компаніями. Важлива роль ГУ ДПС полягає в реєстрації та обліку платників податків, забезпеченні достовірності обліку, формуванні реєстрів і баз даних, і контролі за дотриманням порядку прийняття та обліку податків і зборів радами територіальних громад. Головне управління також відповідає за адміністрування податків і зборів, проведення перевірок платників податків, забезпечення подання звітності, застосування фінансових санкцій за порушення податкового законодавства.

Діяльність ГУ ДПС є важливою для забезпечення справедливості і ефективності податкової системи, що сприяє стабільності та розвитку національної економіки. Це включає ліцензування оптової та роздрібною торгівлі спиртом, алкогольними напоями, тютюновими виробами, рідинами для електронних сигарет і пальним; організацію роботи із марками акцизного податку, їх зберігання, продаж і відбір зразків для перевірки автентичності. Також здійснюється контроль за виробництвом, обігом і реалізацією підакцизних товарів, перевірка їх цільового використання і координація у цій сфері (Архірейська, Панасейко, & Панасейко, 2023).

Контроль за дотриманням законодавства про максимальні роздрібні ціни на тютюнові вироби та алкогольні напої входить у компетенцію Головного управління Державної податкової служби (ГУ ДПС), яке також бореться з незаконним виробництвом і обігом цих товарів. ГУ ДПС відповідає за реєстрацію і облік реєстраторів розрахункових операцій, контролює дотримання термінів для проведення розрахунків у іноземній валюті і порядку приймання готівки для платіжних операцій. Діяльність управління також охоплює аналіз фінансових операцій, що можуть бути пов'язані з легалізацією доходів від злочинної діяльності або фінансуванням тероризму, і надання допомоги у стягненні податкового боргу у міжнародних правовідносинах. Державні податкові інспекції надають комплекс послуг платникам податків, включаючи

реєстрацію та облік платників і об'єктів оподаткування, формування та ведення відповідних реєстрів (Blaufus, Chirvi, 2022).

Специфіка повноважень Головного управління Державної податкової служби (ГУ ДПС) регулюється за допомогою спеціального наказу ДПС. ГУ ДПС виконує функції контролюючого органу, включаючи обов'язки податкової інспекції та органу стягнення. Державні податкові інспекції (ДПІ) діють відповідно до законодавства, зокрема статті 193 Податкового кодексу України, координуючи роботу за адресами інспекцій, залишаючи невключеними функції зі статті 191.

ГУ ДПС здійснює взаємодію з центральними виконавчими, регіональними, місцевими адміністраціями та громадськими об'єднаннями на території Сумської області. Орган видає організаційно-розпорядчі накази та контролює їх виконання.

Рішення ГУ ДПС можуть бути скасовані Головою ДПС або на доручення Міністра фінансів. Керівник Головного управління призначається та звільняється Головою ДПС, за узгодженням з Міністром фінансів, з можливістю тимчасово покласти обов'язки на іншу особу.

Начальник Головного управління Державної податкової служби (ГУ ДПС) має керівні повноваження, відповідальний за виконання та координацію управлінських функцій у ГУ ДПС. Він забезпечує дотримання законодавства, виконує та подає плани роботи, забезпечує їх виконання, ініціює структурні зміни в рамках управління. Він також відповідає за кадрові питання, включно з призначенням та звільненням персоналу, їхнє навчання і оцінювання, інформаційну безпеку і кіберзахист, контроль за додержанням спеціальних звань і рангів.

Начальник ГУ ДПС вирішує питання щодо дисциплінарної відповідальності, управляє комісіями та групами для рішення поточних завдань, проводить наради та підписує накази, регулюючи діяльність управління. Він уповноважений доручати виконання функцій своїм заступникам та іншим підлеглим, включно з підписанням важливих документів.

Крім того, начальник займається протидією корупції, веде внутрішній контроль за діяльністю управління, а також аналізує правові акти на предмет корупційних ризиків і забезпечує виконання антикорупційних заходів. Його обов'язок — забезпечення законності та ефективності роботи Головного управління.

Начальник Головного управління Державної податкової служби (ГУ ДПС) відповідає за виконання судових рішень та інших функцій, визначених законодавством. Заступники начальника, які допомагають йому у роботі, призначаються і звільняються Головою ДПС відповідно до законодавства про державну службу, а їхні обов'язки розподіляються начальником і погоджуються з Головою ДПС.

Головне управління фінансується з держбюджету, його структура і чисельність співробітників затверджуються Головою ДПС згідно з лімітами, встановленими Кабінетом Міністрів і погодженими з Міністром фінансів. ГУ ДПС не має статусу юридичної особи, але володіє окремим балансом, рахунками в бюджетних установах та використовує печатку і бланки зі своїм найменуванням і Державним Гербом України. Як розпорядник бюджетних коштів, управління зобов'язане цілеспрямовано використовувати кошти, плануючи та аналізуючи свою фінансову діяльність.

Головне управління в Сумській області функціонує як територіальний орган, виконуючи завдання відповідно до національної податкової політики та забезпечуючи адміністрацію та контроль за виконанням податкових зобов'язань у регіоні, перебираючи на себе роль правонаступника попередніх податкових структур.

В особливих умовах, таких як воєнний стан, Головне управління Державної податкової служби (ГУ ДПС) може тимчасово передавати свої функції іншим органам, що забезпечує адаптивність системи до надзвичайних обставин. ГУ ДПС керується широким спектром національного законодавства, забезпечуючи виконання державної податкової політики, контроль за

законністю бюджетних відшкодувань, адміністрування єдиного соціального внеску, та контроль за дотриманням законодавства у сфері фінансових операцій.

Головне управління також відповідає за ліцензування активностей, пов'язаних з обігом підакцизних товарів, як алкоголь та тютюн. Державні податкові інспекції (ДПІ), як складові ГУ ДПС, зосереджені на наданні адміністративних послуг і реєстрації платників податків, сприяючи прозорості і ефективності податкової системи.

Управління регулюється нормативними актами, що включають судові рішення та інші правові обов'язки, підтримуючи юридичну точність та ефективність. Рішення ГУ ДПС можуть бути переглянуті або скасовані на вищому рівні, відображаючи ієрархічну структуру управління.

ГУ ДПС фінансується з держбюджету і діє на основі затверджених бюджетних асигнувань, забезпечуючи виконання своїх завдань відповідно до затверджених структури і чисельності працівників.

Таким чином, ГУ ДПС в Сумській області є важливим компонентом державної податкової системи, виконуючи критично важливі завдання в області податкового адміністрування, контролю та виконання законодавства, що сприяє стабільності фіскальної системи та забезпеченню законності економічних операцій на території регіону.

2.2 Аналіз виконання плану роботи Головного управління ДПС у Сумській області на перше півріччя 2024 року

Аналіз виконання робочого плану Головного управління Державної податкової служби Сумської області за перше півріччя 2024 року є ключовим для фіскальної стабільності, управління податковими доходами, та соціально-економічного розвитку регіону. Він забезпечує прозорість, дозволяючи виявити, наскільки ефективно досягнуто фінансових цілей та оцінити локальну фіскальну політику.

Даний аналіз допомагає зрозуміти доходи від основних податків, як-то податок на прибуток, ПДВ, та акцизи, що критично важливо для стратегій

збільшення податкових надходжень. Він виявляє тенденції та дозволяє адаптувати податкову політику до змінних умов, забезпечуючи відповідність сучасним викликам.

Аналіз також вказує на слабкі місця в податковій адміністрації, підкреслюючи області, які потребують удосконалення для боротьби з податковими ухиленнями та оптимізації податкового збору. Це дозволяє цілеспрямовано розподілити ресурси для вирішення актуальних проблем.

На завершення, аналіз стимулює довіру між громадськістю і податковими органами, демонструючи відкритість і прозорість у фінансовому управлінні. Він виступає як основний інструмент для фіскальної стабільності та відповідального управління, сприяючи ефективності бюджетних операцій і соціально-економічному розвитку.

Аналіз робочого плану Головного управління Державної податкової служби в Сумській області за перше півріччя 2024 року виявляє важливість систематичного управління доходними показниками бюджету, що відбувається через директиви служби. Такий підхід критично важливий для ефективного фіскального управління.

Регулярний аналіз доходів, включаючи податок на прибуток, ПДВ та акцизи, дозволяє прогнозувати та стратегічно планувати, що забезпечує адаптацію до змін у економічних умовах і готовність до фінансових коливань. Постійний моніторинг доходів також дає змогу виявляти відхилення та коригувати стратегії, оптимізуючи адміністрування податків і мінімізуючи бюджетні ризики.

Співпраця з центральною податковою службою забезпечує колегіальний підхід у вирішенні податкових питань, що підвищує ефективність фіскальної політики через обмін знаннями.

Фінансовий аналіз також вказує на успіхи у зборі податку на прибуток і ПДВ, що свідчить про ефективність податкових стратегій у регіоні. Відповідальне управління та здатність адаптуватися до екстернальних викликів, таких як воєнний стан, підтверджує гнучкість і стійкість фінансової політики.

Ці зусилля є частиною багатогранного підходу до управління державними доходами, який включає стратегічне планування, детальний аналіз та активну співпрацю для забезпечення адаптації до соціально-економічних змін.

Аналіз виконання робочого плану відділу з реєстрації податкових накладних та коригувальних розрахунків в Єдиному реєстрі податкових накладних у Головному управлінні Державної податкової служби Сумської області за перше півріччя 2024 року підкреслює важливість і структурованість податкових процесів. Цей період характеризується формуванням комісії за наказом від 6 листопада 2023 року № 365, яка розглянула 5161 повідомлення від платників податків щодо зупинених реєстрацій, що вказує на активне виконання регуляторних зобов'язань. Комісія склала 172 протоколи і активно працювала над судовим оскарженням рішень, забезпечуючи правове забезпечення за допомогою 62 листів.

Ця робота відіграла значну роль у забезпеченні фіскальної прозорості та відповідальності, направленої на мінімізацію податкових ризиків і збільшення бюджетних надходжень. Регулярні перевірки і аналізи, проведені комісією, дозволили адаптувати податкову політику та покращити загальну фінансову стабільність, що є важливим для управління державними доходами. В процесі моніторингу фінансових та податкових звітностей виявлено ключових платників податків і визначено групи з підвищеними ризиками, що сприяло ефективнішому адмініструванню податків і збільшенню надходжень до бюджету.

Основну увагу в першому півріччі 2024 року було зосереджено на випадках, де було призупинено реєстрацію 6466 податкових накладних та розрахунків коригування. В результаті детального розгляду цих справ, Комісія відповіла на 30 запитів, включаючи звернення від правоохоронних органів та платників податків, що підкреслює прозорість процесів.

Для збільшення податкових надходжень та запобігання зниженню податкових зобов'язань було аналізовано показники податкової звітності платників, зокрема декларування рентних платежів та екологічного податку.

Вжиті заходи дозволили виявити та коригувати податкові декларації, забезпечивши додаткові надходження до бюджету.

Також проведено аналіз фінансової та податкової звітності великих платників податків, результати якого були представлені керівництву ГУ ДПС, сприяючи оперативному реагуванню на податкові виклики.

Завдяки цим заходам Головне управління ДПС у Сумській області значно підвищило ефективність своїх функцій, зміцнило довіру платників податків і забезпечило більш стабільні податкові надходження.

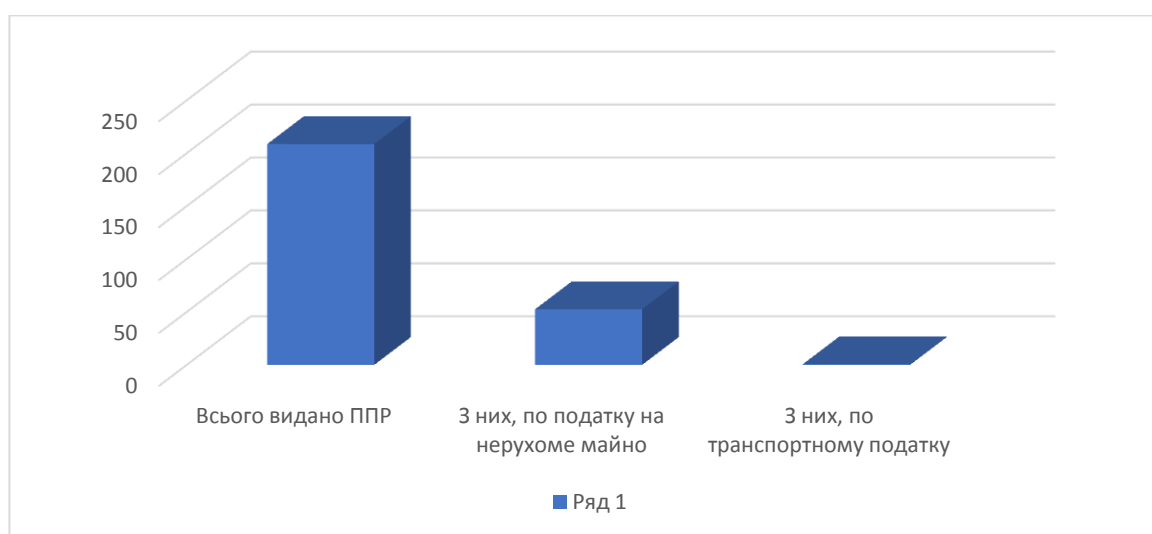


Рисунок 2.1 - Аналіз декларування доходів громадян Головного управління Державної податкової служби (ДПС) у Сумській області (побудовано автором на основі (Кирпаль, 2024))

Надалі розглянемо у рис. 2.2 аналіз надходжень від громадян.

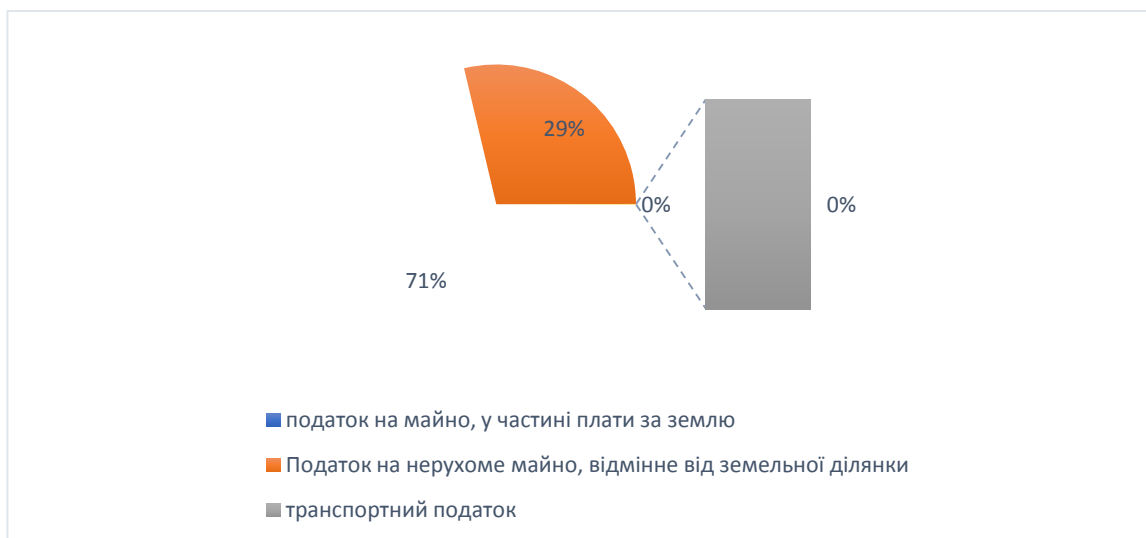


Рисунок 2.2 - Аналіз надходжень від громадян податку на майно Головного управління Державної податкової служби (ДПС) у Сумській області (побудовано автором на основі (Кирпаль, 2024))

Аналіз діяльності Головного управління Державної податкової служби в Сумській області за перше півріччя 2024 року виявив ефективність в роботі з податковими накладними та розрахунками коригування. За цей період було зупинено реєстрацію 6466 таких документів, а Комісія відповіла на 30 запитів, демонструючи відкритість та прозорість процесів.

Для збільшення податкових надходжень та уникнення заниження податкових зобов'язань було проведено детальний аналіз податкової звітності платників, особливо важливим було аналізування рентних платежів та екологічного податку. Завдяки цим заходам було уточнено податкові декларації, що сприяло збільшенню податкових надходжень.

Також було проведено аналіз фінансової та податкової звітності великих платників податків. Результати цього аналізу допомогли керівництву ГУ ДПС вчасно реагувати на виклики в податковій сфері, забезпечуючи адаптивне управління та оптимізацію податкової системи.

Завдяки систематичному аналізу та вжитим заходам, Головне управління ДПС у Сумській області підвищило ефективність виконання своїх функцій,

покращило довіру платників податків до податкової системи, і забезпечило більш стабільні податкові надходження.

Аналіз діяльності Головного управління Державної податкової служби (ДПС) у Сумській області за перше півріччя 2024 року підтвердив ефективність в організації та координації декларування доходів. За цей період було видано 208,576 податкових повідомлень-рішень, що забезпечило надходження суттєвих сум до державного бюджету. Значна увага була приділена роботі з безхазяйним майном, що додало 59,0 тис. грн до бюджетів. Також було активізовано роботу з погашення податкового боргу, залучивши до державного бюджету додаткові 30,7 млн грн.

У звітний період було подано 487 позовів до судів, що мали на меті забезпечення стягнення податкового боргу та інших супутніх обов'язків. З метою оптимізації податкової системи та забезпечення її адаптивності у воєнний час, було затверджено план організаційних заходів та регулярно кориговано план перевірок відповідно до особливостей оподаткування під час воєнного стану. Це включало аналіз великих платників податків і ідентифікацію тих, хто міг бути включений до групи з підвищеними ризиками.

Загалом, зусилля Головного управління були спрямовані на забезпечення фіскальної стабільності і відповідальне управління податковими надходженнями, що включало як збір податків, так і оперативне реагування на податкові виклики.

Протягом звітного періоду в Головному управлінні ДПС було проведено 36 планових документальних перевірок юридичних осіб, результатом яких стало донарахування 68,6 млн грн, з яких 43,6 млн грн узгоджено і 23,2 млн грн сплачено. Для фізичних осіб-підприємців (ФОП) проведено 14 перевірок, донараховано 14,2 млн грн, узгоджено 13,1 млн грн і сплачено 8,7 млн грн.

Здійснено також 165 позапланових перевірок, у ході яких підприємствам, що припиняють діяльність, донараховано 17,6 млн грн. Перевірки декларацій з заявками на відшкодування ПДВ зменшили суму бюджетного відшкодування на 62,3 млн грн і донараховано 4,7 млн грн. Проведено 710 фактичних перевірок,

спрямованих на контроль готівкових операцій та дотримання законодавства щодо підакцизних товарів, в результаті яких застосовано штрафи на суму 17,1 млн грн.

Окрему увагу приділено аналізу діяльності суб'єктів на участь у схемах ухилення від сплати податків. Завдяки 25 тисячам камеральних перевірок виявлено численні порушення, зокрема, під час 8989 перевірок акцизного податку було виявлено порушення у 438 суб'єктів господарювання та донараховано 408,7 тис. грн.

Рис. 2.3 нижче відображає результати планових та позапланових перевірок у грошовому вираженні (млн грн) за основними категоріями:

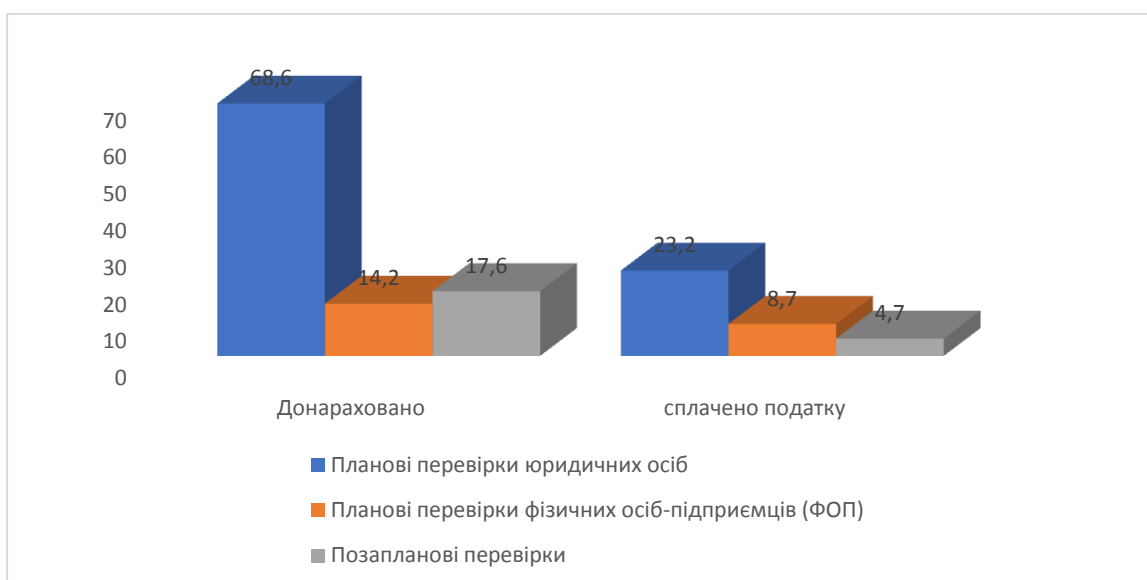


Рисунок 2.3- Результати планових та позапланових перевірок у грошовому вираженні (млн грн) за основними категоріями (побудовано автором на основі джерела (Кирпаль, 2024))

На рисунку 2.3 відображено результати податкових перевірок, проведених Головним управлінням ДПС в Сумській області за перше півріччя 2024 року, поділені за типами перевірок. У рамках планових перевірок юридичних осіб було проведено 22 перевірки, в результаті яких донараховано 68,6 млн грн, з яких 23,2 млн грн було сплачено з узгодженої суми 43,6 млн грн. Для фізичних осіб-підприємців проведено 14 планових перевірок, за результатами яких

донараховано 14,2 млн грн, з яких сплачено 8,7 млн грн. В ході 165 позапланових перевірок виявлено донарахування на суму 17,6 млн грн для підприємств, що припиняють діяльність, зменшення відшкодування ПДВ на 62,3 млн грн, а також донарахування 4,7 млн грн. В результаті 710 фактичних перевірок нараховано штрафи на суму 17,1 млн грн за порушення, пов'язані з обігом готівки та підакцизними товарами. Контроль за виробництвом та обігом спирту, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин для електронних сигарет та пального в управлінні здійснюється через ліцензування і суворий нагляд за дотриманням відповідних законів.

Протягом звітної періоду здійснено кілька важливих заходів у цій сфері, розглянемо рис. 2.4.

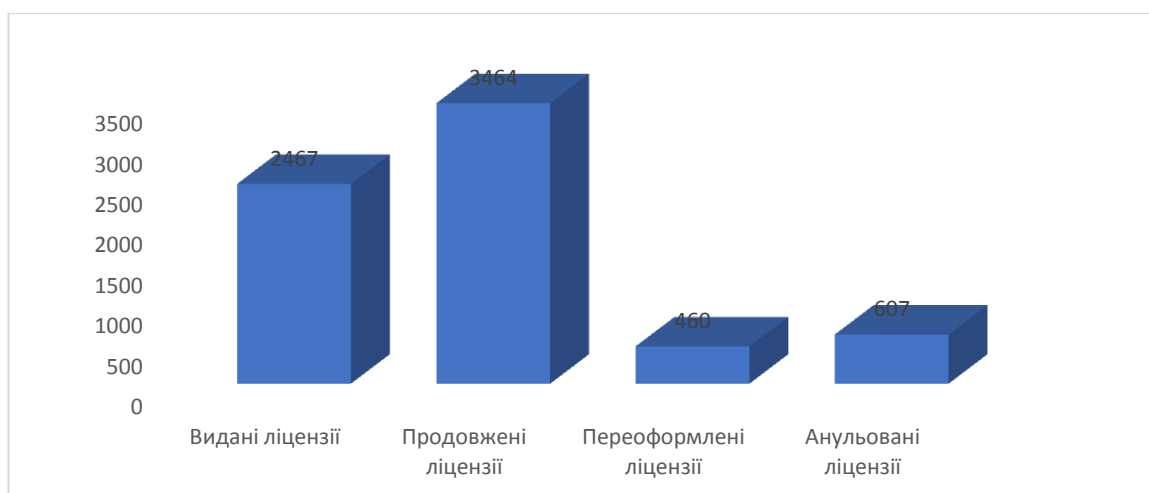


Рисунок 2.4 - Контроль за виробництвом та обігом спирту, алкоголю, тютюну, рідин для електронних сигарет та пального: ліцензування та нагляд за дотриманням законодавства (побудовано автором на основі джерела (Кирпаль, 2024))

Протягом звітної періоду Головним управлінням ДПС в Сумській області було видано 2467 нових ліцензій для суб'єктів господарювання. Із них 1273 на роздрібну торгівлю алкогольними напоями, 1000 на тютюнові вироби, 4 на рідини для електронних сигарет, 79 на пальне в роздріб, та 15 ліцензій для оптової торгівлі паливом. Також продовжено дію 3464 ліцензій, включно з 2796 на алкогольні та тютюнові вироби, та 624 на зберігання пального. Було змінено

460 ліцензій і анульовано 607. Загалом, плата за ліцензії принесла 11,9 млн грн до місцевих бюджетів. Протягом періоду проведено 260 фактичних перевірок, виявлено 279 порушень, включно з порушеннями під час продажу підакцизних товарів, а також продажу алкоголю і тютюну без марок акцизного податку та без належних ліцензій.

Аналіз діяльності Головного управління ДПС у Сумській області свідчить про ефективну організацію ліцензування і контролю за обігом підакцизних товарів. Протягом звітнього періоду видано 2467 нових ліцензій, що включають 1273 на роздрібну торгівлю алкогольними напоями, 1000 на тютюнові вироби, і 79 на пальне. Додатково, продовжено 3464 ліцензії, із яких 2796 стосуються алкоголю та тютюну, що демонструє постійну відповідність діяльності законодавчим вимогам.

Відповідно до організаційних заходів, ліцензійні збори склали 11,9 млн грн, з яких значна частина отримана від алкогольної та тютюнової торгівлі. Загалом, переоформлення та анулювання 460 і 607 ліцензій відповідно підтверджують активний контроль за ринком підакцизних товарів.

Проведено також 260 фактичних перевірок, які виявили 279 порушень, включно з відсутністю марок акцизного податку та продажем товарів без відповідної ліцензії. Це підсилює зусилля управління у боротьбі з ухиленням від сплати податків та незаконним обігом підакцизних товарів, забезпечуючи таким чином фіскальну відповідальність і наповнення місцевих бюджетів.

Аналіз роботи Головного управління Державної податкової служби у Сумській області за перше півріччя 2024 року відзначається активним ліцензуванням та контролем обігу підакцизних товарів, сприяючи таким чином фіскальній стабільності та соціально-економічному розвитку. Протягом звітнього періоду ефективно організовано електронне обслуговування платників податків, зокрема через впровадження електронних сервісів для суб'єктів господарювання та фізичних осіб. Це підвищило оперативність податкових послуг і зменшило адміністративне навантаження на фізичні офіси, значно спростивши процеси взаємодії з ДПС.

Було введено електронний сервіс «Електронний кабінет платника», що дозволяє платникам податків здійснювати електронне листування з ДПС. За перше півріччя було оброблено 2419 звернень за електронними підписами, з яких 1375 від юридичних осіб та 1044 від ФОП. Також було здійснено організацію та координацію роботи центрів обслуговування платників, які надали 64,309 адміністративних послуг.

Для забезпечення повноти обліку платників податків було оброблено 10,757 відомостей з Єдиного державного реєстру, зокрема поставлено на облік 314 нових юридичних осіб та 321 ФОП, а також знято з обліку 158 юридичних осіб та 2106 ФОП. Організовано випуск 5232 сертифікатів електронного підпису/печатки і надано 2172 особистих ключів, що свідчить про зростання попиту на електронні довірчі послуги.

Ці заходи демонструють високий рівень готовності та професійну підтримку у сфері електронного обслуговування податкових питань, значно підвищуючи ефективність фіскального адміністрування.

У рис. 2.5 розглянемо показники електронних сервісів та обслуговування платників податків за перше півріччя 2024 року.

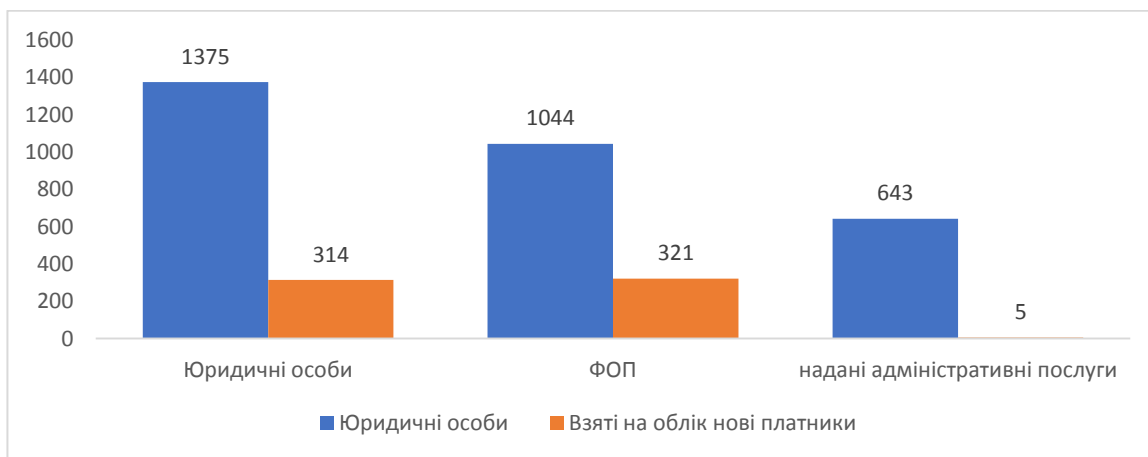


Рисунок 2.5 - Електронні сервіси та обслуговування платників податків за перше півріччя 2024 року Головне управління Державної податкової служби Сумської області (побудовано автором на основі джерела (Кирпаль, 2024))

Протягом першого півріччя 2024 року Головне управління Державної податкової служби (ГУ ДПС) у Сумській області активно розширювало використання електронних сервісів, що значно покращило обслуговування платників податків, зокрема юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців (ФОП). Завдяки цифровізації документообігу було ефективно оброблено 2419 звернень за електронними підписами, що свідчить про підвищену довіру та затребуваність цих послуг.

Оптимізований сервіс «Електронний кабінет платника» забезпечував електронне листування між платниками та органами ДПС, сприяючи зниженню адміністративного навантаження. Центри обслуговування платників (ЦОП) в цей період надали 64,309 адміністративних послуг, підтверджуючи високу ефективність і оперативність своєї роботи.

ГУ ДПС також активно вело облік платників податків, обробляючи понад 10,757 відомостей з Єдиного державного реєстру, включно з реєстрацією нових юридичних осіб і ФОП та зняттям із обліку неактивних суб'єктів. Введення електронних довірчих послуг (ЕДП), включаючи видання 5232 сертифікатів електронного підпису та надання 2172 особистих ключів, підкреслює популярність цих послуг та високий рівень безпеки та надійності, що сприяє взаємодії з ДПС у цифровому форматі.

Протягом звітної періоду Головне управління Державної податкової служби (ГУ ДПС) зробило значний крок у розвитку електронних сервісів, що значно покращило якість обслуговування платників податків, зокрема юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців (ФОП). Це дозволило забезпечити ефективнішу взаємодію з ДПС та оптимізувати процеси, пов'язані з поданням та обробкою документів. В результаті оптимізації було успішно оброблено 2419 звернень, пов'язаних з цифровим підписом, що демонструє підвищення довіри до цифрових послуг та їх затребуваність.

Електронний кабінет платника значно спростив комунікацію між платниками та ДПС, знизивши адміністративне навантаження на фізичні офіси та забезпечивши швидке вирішення запитів. Центри обслуговування платників

(ЦОП) продемонстрували високу оперативність, надавши 64,309 адміністративних послуг, з яких значна частина була оброблена через ЦОП.

Також було зроблено значний прогрес у веденні обліку платників податків. Протягом звітного періоду було оброблено понад 10 тисяч відомостей з Єдиного державного реєстру, поставлено на облік нових юридичних осіб та ФОП, що вказує на активність в сфері підприємництва та регулярне оновлення інформації.

Значну увагу було приділено запровадженню електронних довірчих послуг (ЕДП), що полегшує процеси обігу документів для платників податків. Протягом періоду було сформовано 5232 сертифікати електронного підпису або печатки та надано 2172 особистих ключів, що підтверджує високу затребуваність та довіру до цих послуг.

Загалом, усі звернення громадян та запити на публічну інформацію оброблялися своєчасно, без порушення термінів виконання.

Надалі у рис. 2.6 розглянемо основні показники інформаційної роботи ГУ ДПС за перше півріччя 2024 року.



Рисунок 2.6 - Основні показники інформаційної роботи ГУ ДПС Сумської області за перше півріччя 2024 року (побудовано автором на основі джерела (Кирпаль, 2024))

Протягом першого півріччя 2024 року ГУ ДПС активно працювало над покращенням комунікації з платниками податків, бізнесом і громадськістю, що сприяло підвищенню прозорості податкової системи. Завдяки регулярним публікаціям, консультаціям, семінарам і використанню електронних сервісів, таких як «гаряча лінія» та «Пульс», вдалося забезпечити своєчасне інформування про податкові зміни. Оперативний розгляд запитів і звернень, а також активна інформаційна підтримка сприяли зміцненню довіри до служби й підвищенню ефективності податкового адміністрування.

Організована комунікація ГУ ДПС сприяла зниженню інформаційної невизначеності серед платників податків, підвищенню їх обізнаності та готовності до виконання податкових зобов'язань. Інформаційні заходи полегшили сприйняття законодавчих нововведень і стимулювали добровільну своєчасну сплату податків, що зміцнює податкову культуру в регіоні та країні.

Протягом звітнього періоду ГУ ДПС зосередило увагу на оптимізації контрольних механізмів, організувавши 28 апаратних нарад, що забезпечило ефективну координацію завдань і контроль виконання рішень. Завдяки системі електронного документообігу опрацьовано 2113 нових контрольних доручень, що сприяло підвищенню виконавської дисципліни.

Через сервіс "Пульс" було отримано 23 звернення, більшість з яких оперативно вирішено в межах компетенції Головного управління або структурних підрозділів, демонструючи відкритість та ефективність у взаємодії з платниками податків.

Протягом звітнього періоду ГУ ДПС активно представляло інтереси держави у 683 судових справах, забезпечивши позитивні рішення в 65 випадках на суму 52,3 млн грн. Участь у справах про банкрутство охопила 343 процеси, з яких 342 завершилися на користь держави. Підрозділ також супроводжував 560 документальних і 740 фактичних податкових перевірок, надавши правову підтримку у видачі 2005 податкових повідомлень-рішень.

Юридична діяльність включала 49 податкових консультацій платникам і 208 консультацій правоохоронним органам, сприяючи забезпеченню законності

та прозорості у податковій сфері. Використання інформаційної системи «Суди» посилило ефективність контролю за судовими процесами. Це, разом із щомісячною оцінкою виконавської дисципліни, дозволило вдосконалити внутрішні процеси та покращити взаємодію з платниками податків, підвищуючи рівень прозорості та ефективності роботи управління.

Протягом звітнього періоду ГУ ДПС демонструвало системний підхід до управління правовими, кадровими, антикорупційними та фінансовими питаннями. Правова робота забезпечила ефективний захист державних інтересів у 683 судових справах, із яких 65 вирішено на користь держави, а супровід перевірок та консультування підвищили юридичну якість податкових рішень.

Кадрова політика зосереджувалась на укомплектуванні штату, регулярному підвищенні кваліфікації співробітників і моніторингу ефективності. Штат управління було заповнено на 96%, а внутрішні навчання сприяли професійному розвитку персоналу. У рамках антикорупційної діяльності проводились навчальні заходи, перевірки звернень громадян і декларування доходів, що допомогло зміцнити довіру до служби.

Фінансове забезпечення було організовано відповідно до затверджених бюджетних кошторисів, що включало реєстрацію 238 бюджетних та 787 фінансових зобов'язань. Завдяки ефективному плануванню та контролю, витрати на енергоресурси залишалися в межах лімітів, а матеріально-технічний розвиток забезпечувався через укладення контрактів на понад 9,9 млн грн, враховуючи специфіку воєнного стану.

Загалом діяльність ГУ ДПС сприяла підвищенню прозорості, вдосконаленню сервісних послуг та забезпеченню стабільності в умовах викликів воєнного часу.

Діяльність Головного управління ДПС у Сумській області протягом звітнього періоду охоплювала бронювання військовозобов'язаних, що включало збір даних, управління відстрочками та підтримку стабільності персоналу під час мобілізації. Також було зосереджено увагу на інформаційно-технічному

забезпеченні, яке включало обслуговування мереж, автоматизованих систем та кібербезпеку.

Підтримка мережевих і комунікаційних систем забезпечувала стабільність їхньої роботи, а впровадження Тимчасового положення сприяло покращенню експлуатації ресурсів. Регулярне оновлення програмного та антивірусного забезпечення забезпечило захист інформації від загроз, а спеціалізоване ПЗ для платників податків покращувало зручність електронної звітності.

Особлива увага приділялася кібербезпеці та охороні державної таємниці, зокрема через моніторинг інформаційних ресурсів, перевірки секретних документів та управління доступом. Ці заходи гарантували захист конфіденційної інформації та реагування на кібератаки.

Завдяки комплексному підходу до інформаційно-технічного супроводу, ГУ ДПС забезпечило ефективність, стабільність і безпеку своєї діяльності навіть у складних умовах воєнного стану.

На рис 2.7 розглянемо рівень інформаційно-технічного супроводу ГУ ДПС у Сумській області.



Рисунок 2.7 - Рівень інформаційно-технічного супроводу ГУ ДПС у Сумській області (побудовано автором на основі джерела (Кирпаль, 2024))

У звітному періоді Головне управління ДПС у Сумській області забезпечило ефективну інформаційно-технічну підтримку своєї діяльності, зосередившись на функціонуванні мережевих і автоматизованих систем, захисті інформації та підтримці платників податків. Було відновлено 462 робочі місця,

оброблено 2274 звернення користувачів, регулярно оновлювався антивірусний захист і проводилося резервування даних, що мінімізувало ризики зовнішніх загроз і втрати інформації.

Для стандартизації мережевої інфраструктури було затверджено Тимчасове положення, що сприяло надійності та безпеці роботи обчислювальних мереж. Водночас платникам податків надано 104 консультації щодо використання електронних сервісів і програмного забезпечення для податкової звітності.

Додатково, впроваджувалися заходи з охорони державної таємниці, включаючи перевірки секретних документів і контроль доступу, що призвело до скасування доступу до секретної інформації шести працівникам. Протидія кіберзагрозам включала постійний моніторинг інформаційних ресурсів, що забезпечило високий рівень кібербезпеки.

Завдяки цим заходам ГУ ДПС досягло стабільності та безпеки в управлінні інформаційними ресурсами, водночас підтримуючи зручність і доступність послуг для платників податків.

У звітному періоді ГУ ДПС Сумської області забезпечило стабільність інформаційної інфраструктури, підвищило якість інформаційної підтримки платників податків і посилило захист даних та кібербезпеку. Регулярне технічне обслуговування, стандартизація мережевих процесів і впровадження оновлених антивірусних систем гарантували надійність інформаційних ресурсів. Щотижневі резервні копії, моніторинг даних і криптографічний захист сприяли ефективному реагуванню на кіберзагрози.

Підтримка податкового програмного забезпечення та консультації платникам підвищили рівень обслуговування й інтеграцію сучасних сервісів. Організація роботи з охорони державної таємниці та співпраця зі СБУ забезпечили високий рівень захисту конфіденційної інформації та посилили довіру громадськості.

РОЗДІЛ III НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОБСЛУГОВУВАННЯ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ

3.1 Напрями взаємодії державної податкової системи України з правоохоронними органами та органами публічної адміністрації

Для визначення форм взаємодії Державної податкової служби України (ДПС) з іншими органами державної влади необхідно уточнити поняття «взаємодія». Цей термін широко застосовується у суспільній сфері, але не має загальноприйнятого визначення у науковій літературі. Загалом, взаємодія означає взаємний зв'язок і погоджену діяльність між суб'єктами, спрямовану на досягнення спільних цілей.

У контексті діяльності ДПС, взаємодія з правоохоронними органами та іншими суб'єктами податкової сфери передбачає обмін інформацією, координацію дій і спільне використання ресурсів. Ефективність цієї співпраці залежить від вибору методів та форм взаємодії, які надають їй цілеспрямованості та дієвості.

Поряд із «взаємодією» використовується поняття «координація», що означає узгодження дій та встановлення взаємозв'язків між суб'єктами. Координація доповнює взаємодію, забезпечуючи системність та впорядкованість у спільній діяльності.

Поняття «взаємодія» та «координація» мають спільну ідею узгодженої діяльності, але між ними існують суттєві відмінності. Взаємодія характеризується рівноправними відносинами між суб'єктами без підпорядкування, тоді як координація включає владні повноваження одного суб'єкта над іншими. У межах взаємодії виділяють горизонтальні (рівноправні) та вертикальні (супідрядні) зв'язки.

Згідно з Чумаком В. В., взаємодія передбачає рівність учасників, а координація надає одному суб'єкту право надавати обов'язкові вказівки. Взаємодія ДПС з іншими органами може мати три форми: рівноправні відносини, керівництво ДПС іншими суб'єктами, або її підпорядкування іншим

органам. Координація відноситься до останніх двох форм, де присутній елемент керівництва або підпорядкування.

Рибаченко С.П. пропонує розмежовувати взаємодію між суб'єктом і об'єктом управління та між суб'єктами управлінського процесу, спрямовану на досягнення спільних цілей. Аркуша Л.І. визначає взаємодію правоохоронних структур як скоординовану діяльність кількох органів, що включає правові, організаційні та оперативні дії в межах їхніх повноважень.

Взаємодія передбачає організаційну діяльність, яка включає нормативно-правове забезпечення, створення координаційних центрів та планування заходів. У контексті ДПС України взаємодія з іншими органами є узгодженою, адміністративно-правово врегульованою спільною діяльністю для реалізації податкової політики, забезпечення законності та захисту фінансово-економічних інтересів держави.

У рис. 2.8 розглянемо характерні риси взаємодії органів влади, правоохоронних органів та ГУ ДПС у Сумській області.

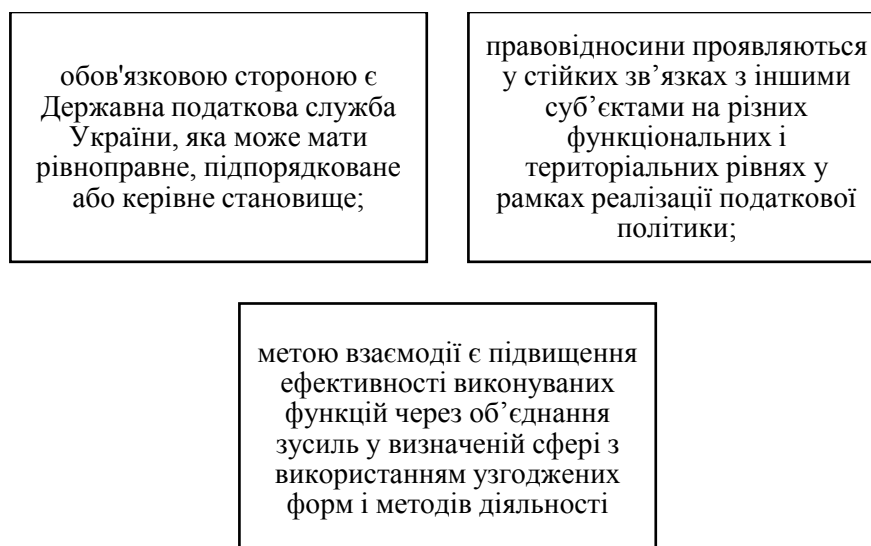


Рисунок 2.8 - Характерні риси взаємодії органів влади, правоохоронних органів та ГУ ДПС у Сумській області (побудовано автором на основі (Магапец, 2022)

Назар Ю.С. вважає, що ключовою ознакою взаємодії є спільна мета суб'єктів, яка об'єднує зусилля, водночас передбачаючи диференціацію функцій і завдань. Кожен суб'єкт реалізує свою компетенцію через специфічні методи, що виявляються у формах управлінських заходів.

Форми взаємодії поділяються на правові, які включають створення юридичних актів, та організаційні, спрямовані на встановлення зв'язків між суб'єктами. У податковій сфері ці форми охоплюють адміністративно-правові дії, що відображають зовнішні функції взаємодії ДПС України з іншими органами влади.

Озерський І.В. доповнює, що форма взаємодії включає структуру заходів, їхню тривалість, методи і специфіку дій, виступаючи конкретними організаційно-правовими діями для досягнення мети.

На нашу думку, до основних форм взаємодії Державної податкової служби України з правоохоронними органами можна віднести такі:

1. обмін інформацією;
2. спільні операції, як-от спеціальні заходи «Акциз», «Октан», «Тариф»;
3. спільне патрулювання та рейди поза пунктами пропуску на державному кордоні;
4. спільну координацію дій інших суб'єктів у межах компетенції;
5. проведення спільних навчань, наукових і методичних заходів.

Таким чином, форми взаємодії між ДПСУ та правоохоронними органами у питаннях дотримання податкового законодавства й протидії правопорушенням слід розглядати як зовнішні дії, що базуються на законодавчих нормах України та узгоджені за часом і місцем, з максимально ефективним використанням можливостей суб'єктів взаємодії. Ці дії спрямовані на охорону визначених законом інтересів людини, суспільства та держави у фінансово-економічній сфері, а також на своєчасне реагування на загрози, що можуть завдати або вже завдали шкоди, з метою їх нейтралізації і усунення наслідків.

Форми взаємодії між зазначеними суб'єктами можна умовно поділити на такі складові:

1. групові форми взаємодії, що характеризуються найвищим рівнем прямих зв'язків та передбачають безпосередній контакт працівників у складі різних функціональних груп;
2. спільне проведення заходів, що демонструє середній рівень прямих зв'язків і допускає можливість дистанційної участі для досягнення поставлених цілей;
3. надання взаємодопомоги, яка здебільшого має заочний, опосередкований характер, передбачаючи дистанційну участь у вирішенні завдань (Косяченко, 2022).

Згідно з напрямками узгодженої діяльності правоохоронних органів із Державною податковою службою України (за предметно-цільовим критерієм), взаємодія у профілактичній діяльності включає: розробку та внесення пропозицій до чинних нормативних актів та законопроектів щодо податкових відносин; правові та організаційні основи профілактики правопорушень, зокрема у фінансово-економічній сфері; обмін інформацією між органами, які протидіють правопорушенням, про причини та умови, що сприяють їх скоєнню; обмін оперативними даними для виявлення, запобігання та профілактики економічних і податкових правопорушень; спільне дослідження криміногенної ситуації, аналіз структури та динаміки економічної злочинності та розробку заходів для запобігання правопорушенням; а також підготовку і подання органам влади пропозицій щодо усунення причин і умов економічних правопорушень (Ковалишин, 2024).

Нормативне регулювання є основою для взаємодії Державної податкової служби України (ДПСУ) з іншими державними органами. Постанова КМУ № 227 від 06.03.2019 року (Сирцова, 2021) визначає порядок співпраці ДПСУ з Міністерством фінансів України, іншими центральними органами та механізми міжнародного співробітництва. Вона регулює обмін інформацією, доступ до даних незалежно від форми власності та взаємодію з Держмитслужбою в

режимі реального часу, створюючи основу для ефективної співпраці на всіх рівнях.

Важливою є взаємодія ДПСУ з Міністерством фінансів, яка спрямована на формування податкової політики, контроль за бюджетними надходженнями, адміністрування єдиного внеску, обіг підакцизних товарів, валютні розрахунки, ліцензування та зменшення регуляторного навантаження на бізнес. Ця співпраця сприяє стабільності податкової системи, адаптації до норм ЄС, розширенню податкової бази та економічному зростанню.

Співпраця з Державною казначейською службою України охоплює виконання державного та місцевих бюджетів, контроль за надходженнями, погашення заборгованостей за державними кредитами та позичками. Нормативною основою цієї взаємодії є наказ Мінфіну (Соколовська, 2014), який регулює спільну роботу щодо забезпечення повноти надходжень до бюджетів.

Ці нормативно врегульовані форми співпраці забезпечують ефективність роботи ДПСУ, сприяють економічному розвитку країни та вдосконалюють податкову систему.

Наказом встановлено порядок співпраці між Державною казначейською службою та Державною податковою службою у виконанні державного та місцевих бюджетів за доходами. Однак правове регулювання взаємодії ДПСУ з правоохоронними органами та іншими структурами, зокрема з Бюро економічної безпеки України, залишається неповним. Бюро займається виявленням ризиків, запобіганням і розслідуванням економічних злочинів, оцінкою загроз економічній безпеці та розробкою заходів їх мінімізації (Постанова, 2019).

Державна фінансова інспекція контролює використання державних ресурсів, бюджетних коштів і майна, перевіряє бюджетну звітність, програми та усуває виявлені порушення (Сирцова, 2021). Державна комісія з цінних паперів регулює ринок цінних паперів і спільне інвестування (39). Державна служба фінансового моніторингу запобігає відмиванню доходів, фінансуванню тероризму та розповсюдженню зброї масового знищення (Селегей, 2023).

Взаємодія Державної податкової служби України з іншими органами державної влади, згідно з Постановою КМУ № 227 від 06.03.2019 р., визначена лише загально і не охоплює детальних механізмів співпраці з ключовими структурами, такими як Національна поліція, СБУ, ДБР, Антимонопольний комітет тощо. Відсутність спеціальних нормативно-правових актів, які б регулювали ці взаємовідносини, свідчить про недостатнє нормативне забезпечення такої співпраці, особливо в частині взаємодії з правоохоронними органами.

Для покращення механізмів взаємодії доцільно внести зміни до Податкового кодексу України, аналогічні главі 77 Митного кодексу, а також ухвалити підзаконні акти, що регламентуватимуть порядок співпраці податкової служби з іншими органами влади. Пропонується створити в Податковому кодексі розділ XVIII, який визначатиме суб'єктів, форми та методи взаємодії податкових органів з правоохоронними структурами, Національним банком, Рахунковою палатою, місцевими адміністраціями, громадськими організаціями та підприємцями. Особливу увагу слід приділити співпраці з правоохоронними органами для підвищення ефективності дотримання податкового законодавства.

Запровадження практики проведення спільних навчань, тренінгів та методичних нарад для працівників податкових і правоохоронних органів, а також систематичний обмін позитивним досвідом взаємодії, підвищило б ефективність спільної діяльності. Втілення цих пропозицій дозволило б більш детально врегулювати механізми співпраці та підвищити рівень ефективності спільної роботи Державної податкової служби України з іншими органами державної влади та місцевого самоврядування.

3.2 Шляхи покращення взаємодії органів влади з Державною податковою службою України задля покращення системи обслуговування платників податків

Зростання вимог до прозорості управління та адаптація податкової системи до європейських стандартів підкреслюють важливість ефективної взаємодії між ДПС та іншими органами влади. Така співпраця сприяє формуванню зручних процедур адміністрування податків, спрощенню податкових процесів та своєчасному інформуванню громадян. Вдосконалення обслуговування платників податків підвищує рівень податкової культури, сприяє добровільному виконанню зобов'язань і знижує адміністративне навантаження на податкові органи.

Реформи публічної адміністрації та впровадження електронного урядування створюють умови для сучасної та клієнтоорієнтованої податкової служби, що сприятиме ефективнішому управлінню податковими надходженнями та економічному розвитку. Голова Комітету з питань фінансів Данило Гетманцев акцентував увагу на впровадженні системи управління податковими ризиками як важливому кроці у реформуванні податкового контролю.

Запровадження програми управління податковими ризиками (CRM) стало однією з ключових реформ, орієнтованих на покращення взаємин між державою та платниками податків. Як зазначив Данило Гетманцев, ця система, підтримувана ОЕСР та МВФ, успішно функціонує в таких країнах, як Австралія, Канада, Велика Британія та США. Головна перевага CRM полягає у виявленні ризиків на основі зовнішніх ознак, що дозволяє зосередити контроль лише на платниках із потенційно ризиковою діяльністю, звільняючи добросовісних платників від зайвих перевірок.

З 2022 року Україна активно впроваджує CRM за підтримки міжнародних експертів і фахівців МВФ. Цей підхід, розроблений відповідно до найкращих світових практик, забезпечує прозорий і справедливий податковий контроль,

підвищуючи довіру платників та ефективність управління податковими надходженнями.

Постанова Кабінету Міністрів України від 25 липня 2024 року №854 закріпила впровадження експериментального проєкту з функціонування системи управління податковими ризиками (комплаєнс-ризиками) в Державній податковій службі. Ця ініціатива спрямована на модернізацію податкових процесів, підвищення довіри платників до податкової системи та стимулювання добровільного виконання податкових зобов'язань.

Система управління податковими ризиками розроблена відповідно до Національної стратегії доходів до 2030 року, зокрема її положень, присвячених ефективному управлінню ризиками. Як зазначив Данило Гетманцев, новий підхід створює прозоре та сприятливе середовище для співпраці між податковими органами і платниками. Очікується, що впровадження системи покращить податковий контроль, сприятиме зростанню фіскальних надходжень і зміцненню фінансової стабільності держави.

Планується, що платники податків дотримуватимуться законодавства на основі добровільного комплаєнсу, а податкові органи зосередяться на мінімізації порушень та протидії антикомплаєнсу.

Управління податковими ризиками в ГУ ДПС у Сумській області є безперервним процесом, що включає три основні етапи. Перший етап – ідентифікація податкових ризиків, яка передбачає їх аналіз, оцінку впливу та розробку стратегій мінімізації. На другому етапі здійснюється моніторинг і перегляд ризиків, з метою їх адаптації до змін у середовищі. Третій етап – оцінка комплаєнсу, яка аналізує ефективність заходів і визначає необхідність коригування підходів.

Нова система взаємодії податкових органів із платниками податків базується на оцінці ризиків, класифікованих від низького до високого рівня. Це дозволяє зосередити зусилля на найбільш ризикових сферах, сприяючи підвищенню дотримання податкових норм та довіри до держави. Використання

міжнародних стандартів, зокрема рекомендацій ОЕСР, адаптує українську податкову систему до глобальних вимог і підвищує її ефективність.

Централізована оцінка ризиків з об'єктивною методологією забезпечує системність підходів. Податкові органи реагують на виявлені ризики через інформування, навчальні заходи, роз'яснювальну роботу, перевірки та стягнення боргів. Водночас система гарантує, що платники без значних ризиків уникатимуть зайвих перевірок, що мінімізує адміністративний тиск.

Підхід до управління податковими ризиками, запланований на 2024–2030 роки, сприятиме прозорості та передбачуваності у відносинах між державою та платниками. Це покращить використання ресурсів податкових органів, підвищить рівень добровільного дотримання норм і зміцнить довіру до податкового адміністрування. Також розвиток онлайн-сервісів забезпечить зручність і прозорість у взаємодії громадян, бізнесу та податкових органів.

У Краматорську відбувся онлайн-семінар «Електронні сервіси ДПС для платників податків», де було акцентовано увагу на перевагах електронних сервісів, зокрема «Електронного кабінету». Ці сервіси значно спрощують дистанційну взаємодію з податковою службою, подання звітності та отримання адміністративних послуг.

«Електронний кабінет» є надзвичайно популярним, особливо в період карантину, оскільки забезпечує цілодобовий доступ (за винятком технічного обслуговування) до функціоналу для реалізації прав і обов'язків у сфері оподаткування. Сервіс має відкриту частину, доступну без електронного підпису, і приватну, доступ до якої можливий лише за наявності кваліфікованого електронного підпису.

Детальна інформація та новини податкової сфери доступні на офіційних веб-ресурсах ДПС і її сторінках у соціальних мережах.

Розвиток електронних сервісів Державної податкової служби України (ДПС) сприяє ефективнішому адмініструванню податків і зміцнює співпрацю між державою та платниками, що підвищує податкову культуру суспільства.

Оптимізація взаємодії органів влади з ДПС є важливим кроком до створення прозорої податкової системи, яка стимулює добровільну сплату податків і підвищує довіру до державних інституцій. Впровадження сучасних інформаційних технологій, зокрема єдиного інформаційного простору для обміну даними між органами, забезпечить своєчасне виявлення ризиків і підвищить ефективність контролю.

Також важливо розробляти спільні навчальні програми для працівників податкових органів і інших структур. Такі заходи сприятимуть підвищенню кваліфікації, формуванню спільного бачення процесів податкового адміністрування та створенню ефективної команди, орієнтованої на досягнення спільних цілей.

Закріплення чітких механізмів взаємодії між ДПС та іншими органами влади в нормативних актах сприятиме організованості роботи. Це включає регламентацію обміну інформацією, управління ризиками та контроль виконання узгоджених заходів. Прозорість і доступність інформації для платників податків, разом із механізмами зворотного зв'язку, дозволять вчасно реагувати на їхні потреби, що підвищить рівень довіри до державних інститутів і сприятиме кращому виконанню податкових зобов'язань.

Комплексний підхід до покращення взаємодії передбачає розвиток нормативної бази, навчання, впровадження сучасних технологій і забезпечення прозорості. Важливим кроком є створення єдиної електронної платформи для обміну даними між ДПС і іншими органами, яка інтегрується з наявними системами та охоплює адміністрування податків, сервіси для платників і стягнення заборгованостей. Це сприятиме ефективній системі обслуговування платників податків і підвищенню економічної стабільності.

Створення мобільного додатку для платників податків забезпечить легкий доступ до електронних сервісів, актуальної інформації та новин податкового законодавства, що підвищить обізнаність і відповідальність платників. Спільні програми навчання для працівників ДПС та інших відомств дозволять уніфікувати підходи до адміністрування податків через тренінги та семінари.

Розробка регламентів взаємодії між ДПС та іншими органами влади стандартизує процедури та чітко розподілить ролі й відповідальності. Забезпечення прозорості та доступності інформації через зворотний зв'язок і інформаційні кампанії зміцнить довіру платників і підвищить рівень комплаєнсу. Водночас залучення платників податків до формування податкової політики через діалоги з бізнес-асоціаціями та опитування сприятиме вдосконаленню податкових практик.

Узагальнюючи, впровадження сучасних технологій, мобільних додатків, навчальних програм і чітких регламентів створить прозору й ефективну систему податкового адміністрування. Це сприятиме зміцненню довіри до податкової системи, добровільному виконанню зобов'язань та покращенню економічного клімату в Україні.

ВИСНОВКИ

Роль державного регулювання в системі обслуговування платників податків набуває особливого значення в умовах сучасної економічної нестабільності, зокрема під час війни та пов'язаних з нею кризових явищ. Зростаючий рівень інфляції, зменшення інвестиційної активності та зниження ділової активності ускладнюють забезпечення стабільного бюджетного фінансування. У таких умовах ефективна робота податкових органів стає вирішальною для підтримки фінансової стабільності держави, що є основою для виконання державних зобов'язань перед населенням, зокрема у сфері соціальних виплат, медичних послуг та оборони. Важливою є не лише якість податкового адміністрування, а й чітке дотримання податкового законодавства, що безпосередньо впливає на довіру громадян до системи державного управління.

Теоретичні засади дослідження податкової політики України дозволяють визначити її основні цілі та напрями розвитку. Податкова політика спрямована на забезпечення фінансової стабільності, економічного зростання, соціальної справедливості та ефективного адміністрування, з акцентом на підтримку підприємництва, інвестицій та зменшення корупції.

Податкова політика реалізується на державному, регіональному, галузевому, корпоративному та міжнародному рівнях. Її основні принципи — прозорість, простота, справедливість та ефективність — забезпечують стабільність і адаптацію до цифрових умов. Вона також впливає на міжнародну економічну співпрацю, інвестиційну привабливість та регуляцію тіньової економіки.

Податкова політика повинна враховувати сучасні виклики цифрової економіки. Інноваційні підходи до оподаткування сприятимуть сталому розвитку, фінансовій стабільності, економічному зростанню та добробуту населення.

Реформування податкової системи України свідчать про безперервну еволюцію податкової політики, спрямовану на підвищення її ефективності як

інструменту державного управління. Податкова система має вирішальне значення для фінансової стабільності країни, стимулює економічне зростання, підтримує соціальну справедливість і сприяє зниженню корупції.

Історія реформування податкової системи України демонструє поступовий перехід від радянських методів до сучасних підходів, що відповідають ринковим умовам. Важливим кроком у цьому напрямі стало прийняття Податкового кодексу, який об'єднав основні правові норми в одному документі, проте подальші зміни свідчать про потребу в стабільнішій та зрозумілішій системі.

У контексті євроінтеграції та економічної кризи, зокрема викликаній війною, податкова політика орієнтується на підтримку бізнесу, зниження податкового навантаження та спрощення адміністрування. Пріоритетом є забезпечення прозорості, створення стимулів для інвестицій та боротьба з ухиленням від сплати податків, що є ключовими факторами для стабільного економічного розвитку України.

Аналіз діяльності Головного управління Державної податкової служби в Сумській області (ГУ ДПС) свідчить про його важливу роль у забезпеченні реалізації державної податкової політики на регіональному рівні. ГУ ДПС виконує контрольні функції з адміністрування податків, зборів та єдиного соціального внеску, дотримання вимог законодавства у сфері обігу підакцизних товарів, а також забезпечує нагляд за проведенням розрахункових операцій. У складних умовах, зокрема під час воєнного стану, управління демонструє гнучкість, маючи можливість делегувати частину своїх функцій іншим органам ДПС для збереження стабільності процесів адміністрування.

ГУ ДПС також займається веденням реєстрів та обліком платників податків, забезпечуючи точність та прозорість інформаційного простору податкової служби. Організація діяльності управління регулюється широким спектром нормативно-правових актів, а важливі рішення можуть бути переглянуті або скасовані на вищому рівні, що підкреслює багаторівневу структуру управління.

ГУ ДПС виконує свої функції в межах фінансування з державного бюджету, а його робота є важливим елементом державного податкового контролю, що сприяє фінансовій стабільності та законності економічної діяльності в регіоні.

Аналіз діяльності Головного управління ДПС у Сумській області за перше півріччя 2024 року демонструє комплексний підхід до податкового адміністрування, спрямований на посилення фіскальної стабільності та підтримання економічного розвитку регіону. Управління виконало ключові завдання з адміністрування податкових надходжень, провело значну кількість перевірок, що сприяло додатковим надходженням до бюджету. У сфері ліцензування та контролю підакцизних товарів забезпечено високий рівень фіскальної відповідальності та прозорості.

ГУ ДПС активно розвиває електронні сервіси для платників податків, що сприяє підвищенню зручності та швидкості обслуговування. Важливим напрямком залишається забезпечення інформаційної безпеки та протидія кіберзагрозам. Здійснюються заходи з підтримки надійної інформаційної інфраструктури, що є важливим для збереження конфіденційної інформації.

Управління також активно працює над покращенням комунікації з платниками податків і громадськістю, регулярно організовуючи інформаційні кампанії, консультації та освітні заходи, що сприяє підвищенню рівня обізнаності та податкової культури населення. Співпраця з бізнесом, зокрема шляхом проведення семінарів та «круглих столів», забезпечує взаєморозуміння і створює сприятливі умови для виконання податкових зобов'язань.

Окремо варто відзначити заходи з антикорупційної діяльності, які спрямовані на підвищення прозорості та зниження ризиків у податковій сфері. Ведеться постійний моніторинг можливих порушень, організовуються навчання для персоналу, що дозволяє забезпечити високий рівень етики і законності у роботі управління.

Завдяки впровадженню цифрових інновацій та дотриманню високих стандартів обслуговування платників, ГУ ДПС сприяє зміцненню партнерських

відносин між державою та бізнесом. Ефективна координація з іншими органами влади та підрозділами забезпечує злагоджене виконання бюджетних завдань і формує основу для стабільного економічного зростання в регіоні.

Таким чином, діяльність ГУ ДПС у Сумській області спрямована на забезпечення відповідального управління податковими ресурсами, посилення соціально-економічної стабільності та адаптацію до змін у зовнішньому середовищі, що позитивно відображається на фінансовій стійкості регіону та країни в цілому.

Аналіз взаємодії Державної податкової служби України (ДПС) з правоохоронними органами та іншими органами публічної адміністрації виявляє, що співпраця між цими структурами має важливе значення для забезпечення ефективності податкового адміністрування і фінансової безпеки держави. Основні форми взаємодії включають обмін інформацією, спільні операції, координаційні заходи, а також спільне патрулювання та рейди. Також значна увага приділяється нормативно-правовому регулюванню для належного виконання цих завдань.

Проте існують прогалини в нормативному забезпеченні співпраці ДПС із правоохоронними органами, зокрема у взаємодії з Національною поліцією, Службою безпеки України та іншими ключовими структурами. Недостатня деталізація цих процесів в законодавстві ускладнює ефективну координацію та обмін інформацією. Рекомендації щодо внесення змін до Податкового кодексу та ухвалення підзаконних актів спрямовані на врегулювання взаємодії ДПС з іншими органами, а також на підвищення ефективності спільної діяльності через організацію спільних навчань та обміну досвідом.

Загалом ефективна взаємодія ДПС з іншими структурами є важливим аспектом для досягнення фінансово-економічної стабільності, запобігання правопорушенням і забезпечення своєчасного реагування на загрози у сфері економічної безпеки України.

Аналіз шляхів покращення взаємодії органів влади з Державною податковою службою України (ДПС) демонструє важливість інтеграції

сучасних технологій, спільного навчання та чіткого регламентування для підвищення ефективності обслуговування платників податків. Ключові аспекти включають:

1. запровадження єдиних електронних платформ для обміну інформацією та мобільних додатків для платників, що підвищить доступність послуг та обізнаність громадян про податкові зобов'язання;

2. спільні навчальні програми та тренінги для працівників ДПС та інших органів, які сприятимуть узгодженому підходу до податкового контролю та управління ризиками;

3. Розробка чітких регламентів взаємодії між державними структурами, що дозволить створити прозорі та ефективні процедури.

4. забезпечення прозорості та доступності інформації, включаючи механізми зворотного зв'язку для платників податків та залучення їх до формування податкової політики.

Реалізація цих кроків сприятиме побудові більш клієнтоорієнтованої, прозорої та стабільної податкової системи, що в перспективі підвищить рівень довіри до державних інститутів та добровільне дотримання податкового законодавства.

Аналіз теми ролі державного регулювання в системі обслуговування платників податків на прикладі Головного управління Державної податкової служби (ГУ ДПС) у Сумській області показує, що державне регулювання є ключовим для забезпечення стабільності, прозорості та ефективності податкового адміністрування. Основні висновки дослідження включають:

ГУ ДПС у Сумській області виконує важливу роль у реалізації державної податкової політики на регіональному рівні. Через контроль за адмініструванням податків та зборів, нагляд за обігом підакцизних товарів і виконанням розрахункових операцій управління сприяє стабільним надходженням до бюджету.

ГУ ДПС активно впроваджує електронні сервіси, що покращує доступність та швидкість обслуговування. Такий підхід відповідає принципам сучасної

податкової політики, зокрема прозорості, ефективності та адаптивності до цифрових умов.

Управління розвиває інформаційні кампанії, консультації та освітні заходи для платників податків, що сприяє підвищенню рівня обізнаності та культури сплати податків серед населення. Співпраця з бізнесом через семінари та зустрічі також сприяє покращенню комунікації та формуванню сприятливого середовища для виконання податкових зобов'язань.

Ефективна взаємодія ГУ ДПС з правоохоронними органами та іншими структурами публічної адміністрації має важливе значення для запобігання правопорушенням і забезпечення економічної безпеки. Це включає обмін інформацією, спільні операції, координаційні заходи та нормативно-правове регулювання. Проте для досягнення оптимальної ефективності потрібно усунути нормативні прогалини.

Зусилля управління в боротьбі з корупцією підвищують прозорість і довіру до податкової служби. Моніторинг та навчання персоналу є запобіжними заходами, що допомагають дотримуватись етичних стандартів і законності у роботі.

Загалом, діяльність ГУ ДПС у Сумській області демонструє, що роль державного регулювання в обслуговуванні платників податків полягає у створенні прозорої, стабільної та адаптованої до сучасних викликів податкової системи. Це сприяє підвищенню рівня добровільного дотримання податкових зобов'язань, фінансовій стабільності та економічному зростанню в регіоні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрусенко, О. А. (2021). Особливості соціально-трудових прав моряків: право на репартацію.
2. Андрущенко, В. П., & Горлач, М. І. (1997). Соціальна філософія: короткий енциклопедичний словник. *Українська академія політичних наук*.
3. Аркуша, Л. І. (2003). Проблеми взаємодії та інформаційного забезпечення правоохоронних органів у боротьбі з економічною організованою злочинною діяльністю. *Інформаційне забезпечення протидії організованій злочинності*, 109-117.
4. Архірейська, Н. В., Панасейко, І. М., & Панасейко, М. С. (2023). Особливості податкової політики України в сучасних умовах та шляхи її удосконалення.
5. Барабаш, Л. В. (2022). *Вектори гармонізації податкової системи України у довоєнний, воєнний і післявоєнний час*.
6. Вавриньчук, А. П. Реформування податкової системи в Україні: основні напрями та завдання. *Реформування податкової системи: стратегічний поступ чи ручне управління*.
7. Варналій, З. (2018). Податкова система України: інституціонально-функціональна структура та шляхи модернізації. *Економічний дискурс*, (2), 15-24.
8. Варналій, З. С. (2011). Реформування податкової системи України в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів. *Теоретичні та прикладні питання економіки*.—К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 69-76.
9. *Великий тлумачний словник сучасної української мови*. Нloriga Treid, 2012.
10. Величко, Л. К., & Чорна, А. М. (2022). Проблемні питання податкової системи України. Актуальні питання забезпечення фінансової безпеки держави

в умовах глобалізації: зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф.(м. Харків, 17 лют. 2022 р.).–Харків: ХНУВС, 2022.–С. 48-50.

11. Гайдуцький, П. (2014). Податкова реформа–виклик для України. *Дзеркало тижня.–2014.–17 січ*, (1), 7.

12. Гостева, О. Ю. (2016). Місцеві податки в зарубіжних країнах: досвід та напрями застосування в Україні. *Economics and Law*, (3 (45)), 134-139.

13. Дейкало, Л. Є., & Чубак, А. Ю. (2014). Казначейське обслуговування державного бюджету за доходами та шляхи його удосконалення. *Ефективна економіка*, (1).

14. Делас, В. А., & Грицаюк, А. В. (2018). Актуальні проблеми та напрями реформування спрощеної системи оподаткування в Україні. *Міжнародний науковий журнал Інтернаука*, (4 (2)), 19-26.

15. Дерій, В. А. (2022). Організація обліку та податкове планування.

16. Десятнюк, О., & Марченко, Л. (2022). Науково-методичні детермінанти податкової політики в умовах трансформації національної економіки. *Світ фінансів*, (4 (69)), 08-19.

17. Євтушевська, О. О., Лагодієнко, Н. В., & Іванченкова, Л. В. (2022). Податкова політика як складова державного податкового менеджменту. *Інвестиції: практика та досвід*, (4), 32-37.

18. Кирпаль, Л. В. (2024). *Реформування служби в органах місцевого самоврядування в умовах євроінтеграції (на прикладі Головного управління ДПС у Сумській області)*(Master's thesis, Сумський державний університет).

19. Ковалишин, А. С. (2024). Ефективність зовнішньої торгівлі України аграрною продукцією.

20. Ковалів, М. В., Єсімов, С. С., Проць, І. М., Лозинський, Ю. Р., Скриньковський, Р. М., & Хайдрович, Х. І. (2021). Адміністративно-правовий захист прав платників податків: навч. посібн. *Львів: СПОЛОМ*.

21. Короткова, О. В. (2013). Особливості формування податкової політики підприємства в сучасних економічних умовах. *Ефективна економіка*, (1).

22. Косяченко, К. Е. (2022). Доцільність податкової реформи: переваги та проблеми, які варто враховувати.
23. Крисоватий, А. І., & Десятнюк, О. М. (2006). Податкова система.
24. Крисоватий, А. І., Кошук, Т. В., & Ватагович, М. І. (2019). Податково-бюджетна підтримка виробників у контексті законодавства ЄС у сфері державної допомоги. *Фінанси України*, (7), 35-51.
25. Кричун, М. О. (2012). Форми й методи реєстраційної та дозвільної діяльності Державної податкової служби України. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*, (4), 266-272.
26. Кучерявенко, М. П. (2008). Податкове право України. *Академічний курс: підручник*. Київ: Правова єдність.
27. Лещенко, Р. М. (2021). Суть та поняття податкової системи України. *Науковий вісник публічного та приватного права*, (6), 96-103.
28. Лисяк, Л. В., Гуменюк, М. О., & Філімонова, Д. А. (2018). Удосконалення податкової системи України з урахуванням досвіду зарубіжних країн. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент*, (31), 90-94.
29. Магапец, О. (2022). Генезис розвитку та становлення податкової системи України. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*, (8 (41)), 178-192.
30. Мінаєва, І. М. (2010). Форми взаємодії органів публічної влади на місцевому рівні. *Державне будівництво*, (1).
31. Мірошник, В. В. (2010). Податкова реформа в Україні в контексті євроінтеграції.
32. Мулявка, Д. Г., Фещенко, Л. О., & Гречанюк, С. К. (2012). Взаємодія Державної податкової служби України з правоохоронними органами (теорія та практика): монографія. *Ірпінь: Національний університет ДПС України*.
33. Назар, Ю. С. (2007). Взаємодія територіальних органів внутрішніх справ із місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого

самоврядування у профілактиці адміністративних правопорушень. *Наук за спец*, 12(07).

34. Нікітішин, А. О. (2020). Методологічні основи формування та розвитку податкового регулювання.

35. Озерський, І. В. (2001). Взаємодія органів слідства та дізнання у боротьбі з організованою злочинністю (психолого-правовий аспект). *Уряду України, Президенту України, Верховній Раді України, органам центральної та місцевої виконавчої влади*, 22, 538-543.

36. Петик, Л. О., & Себестянович, І. С. (2021). Податкова політика України в сучасних умовах. *Молодий вчений*, 2(90), 267-271.

37. Податковий кодекс України. (2011). Кодекс України від 02.12. 2010 № 2755-VI. *Відомості Верховної Ради України*, (13-14), 15-16.

38. Постанова, К. М. У. (2015). Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1052-2015-%D0%BF#Text>.

39. Постанова, К. М. У. (2019). Про затвердження Положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України» від 6 березня 2019 р. № 227. *Урядовий кур'єр від*, 20.

40. Резнік, О. М. (2012). Організаційно-штатна структура податкової міліції обласного рівня.

41. Селегей, О. П. (2023). Обліково-аудиторське забезпечення розрахунків за податками й платежами аграрних підприємств.

42. Сирцова, В. А. (2021). Сучасний стан дефіциту державного бюджету та напрями його зменшення в Україні. *Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради Факультету інформаційних технологій та управління Київського університету імені Бориса Грінченка протокол № 10 від 17.11. 2021 року*, 63.

43. Соколовська, А. М. (2014). Шляхи реформування податкової системи України. *Фінанси України*, (12), 103-121.

44. Стебляк, А. В., & Дмитрій, А. Л. (2021). Бюро економічної безпеки як суб'єкт забезпечення економічної безпеки. *Нове українське право*, (6), 187-191.

45. Тарасов, А. В. (2021). *Захист прав засновників та учасників об'єднання співвласників багатоквартирного будинку* (Doctoral dissertation, Одеса).
46. Тульчинський, Р. В., & Змієнко, М. О. (2009). Податкова система України, її недоліки та шляхи реформування. *Попит на гроші та методи його оцінювання*, 40.
47. України, К. (2010). станом на 30 вер. 2016 р./Верховна Рада України.– Офіц. вид. *Офіційний вісник України*, (72/1), 15.
48. Хандога, А. В. (2024). Сфера державного нагляду та контролю Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку на етапі становлення та розвитку ринків капіталу в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*, 3(84), 222-227.
49. Чернососов, О. (2021). Економічна сутність терміну «податкова політика». *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*, (7 (40)), 123-130.
50. Чинчик, А. А. (2020). Теоретичне підґрунтя дослідження податкової політики. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*, 5, 29-33.
51. Чумак, В. В. (2011). Взаємодія та координація між суб'єктами охорони державного кордону. *Право і безпека*, (2), 161-165.
52. Шевель, Е. А. Податкова система України в контексті євроінтеграції. *Інноваційні проєкти для післявоєнного відновлення та розвитку України [Елект, 80]*.
53. Ярема, Б. П., & Ролько, А. В. (2018). Сучасна податкова система України: проблеми та перспективи розвитку. *Причорноморські економічні студії*, (34), 171-175.
54. Ярошенко, Ф. О. (2010). Реформування податкової системи України в контексті прийняття Податкового кодексу (коментарі до пропозицій Міністерства фінансів України). *Фінанси України*, (7), 3-21.
55. Varabash, L. (2021). Behavioral aspects of harmonious development of the tax system of ukraine. *Social Economics*, (61), 72-82.

56. Blaufus, K., Chirvi, M., Huber, H. P., Maiterth, R., & Sureth-Sloane, C. (2022). Tax misperception and its effects on decision making—literature review and behavioral taxpayer response model. *European Accounting Review*, 31(1), 111-144.
57. Föste, W. (2021). Soziale marktwirtschaft im Wandel der Zeit. *GWP–Gesellschaft. Wirtschaft. Politik*, 70(2), 25-26.
58. Franzen, W. (2010). Steuerpsychologie und Steuerpolitik. *Forschungsstelle für empirische Sozialökonomik eV Köln*, 171.
59. Franzen, W. (2019). Tax morale in classical athens. *Journal of Ancient Civilizations*, 34(2), 273-288.
60. Huzenko, J., & Ukrainie, U. S. P. N. (2008). Roczniki nauk społecznych. *Annales des sciences sociales*, 36(3), 229.
61. Koc, O. E. (2019). Vergilemenin mükellefler üzerindeki psikolojik etkileri: vergiden kaçınma ve vergi kaçırma üzerine bir alan araştırması. *Business and Economics Research Journal*, 10(4), 1015-1027.
62. Mitu, N. E. (2016). Taxpayer behaviour: typologies and influence factors. *Revista de Științe Politice. Revue des Sciences Politiques*, (49), 77-87.